

Això no toca

Les emissions ocultes
del sector porcí català

**AIXÒ
NO TOCA**

© Bru-n0/pixabay.com

JUSTÍCIA
ALIMENTÀRIA

C/ Floridablanca 66-72
08015 Barcelona
www.justiciaalimentaria.org

Autoria: Justícia Alimentària

Investigació a càrrec de: Ferran García
(Justícia Alimentària)

Coordinació de la investigació: Ferran García
i Javier Guzmán (Justícia Alimentària)

Dipòsit legal: B 4181-2022

Disseny i maquetació:
www.puntoycoma.org

Portada: José A. Calvo
Gener 2022

Amb la col·laboració de:

Ajuntament de
Barcelona

Aquesta publicació s'ha dut a terme amb el suport financer de l'Ajuntament de Barcelona. El contingut de la mateixa és responsabilitat exclusiva de Justícia Alimentària i no reflecteix necessàriament l'opinió de l'Ajuntament de Barcelona.

Aquest llibre es distribueix sota una llicència de «Reconeixement - No comercial», que es pot consultar en el següent enllaç http://creativecommons.org/choose/?lang=es_ES. Està permesa la reproducció dels continguts d'aquesta publicació, sempre que se citi la procedència i no tingui una finalitat comercial.

ÍNDIX

INTRODUCCIÓ 5

PRIMERA PART

1. L'ELEFANT A L'HABITACIÓ ÉS UN PORC 7

La fora mesura de l'elefant porcí català	10
La Zona Econòmica Especial catalana	13

2. EL ROSA ÉS EL NOU COLOR DEL CEL 15

Les emissions del sector	15
• Les emissions reals – anàlisi del cicle de vida	17
El component fantasma	19
• La desforestació d'ecosistemes associada a la ramaderia catalana	20
Emissions energètiques i industrials de la producció ramadera	22
De la granja a l'abocador	23
El cost social de les emissions	24
Emissions de la dieta mitjana a Catalunya	25
Interporc refreda el planeta?	26
Llei de Canvi climàtic i objectius de reducció d'emissions	27

SEGONA PART

3. DESLOCALITZACIÓ CLIMÀTICA 31

Com les corporacions alimentàries fan evasió climàtica	31
• Amagar-se i exhibir-se	31
• La sinècdoque	32
Les corporacions	32
• Offshore	33
• Rànquing de les emissions corporatives alimentàries	37
Pinsos	37
Empreses productores de carn (porcí i avicultura) i llet amb seu a Catalunya	38

AIXÒ NO TOCA 39

INTRODUCCIÓ

Un dels contes més curts i famosos de la llengua castellana el va escriure Augusto Monterroso i diu així: *Cuando despertó, el dinosaurio todavía estaba allí*. Com tots els bons relats, també aquest admet múltiples interpretacions. Nosaltres ens en quedarem amb una que equival, aproximadament, a una de les emoticones més utilitzades en telefonia mòbil (la del mico amb els ulls tapats) i també la que explica molt bé la frase: *l'elefant a l'habitació*. En realitat totes aquestes expressions giren al voltant de la mateixa idea. Tenim un problema greu, gravíssim, de fet, i fer veure que no existeix no sembla una postura gaire intel·ligent. El problema seguirà existint, seguirà creixent i, encara pitjor, cada vegada costarà més arreglar-lo.

Assumir que tens un problema és el primer pas en la teràpia de tractament de les addiccions. L'economia catalana té un problema i és la seva addicció a la indústria càrnia, especialment porcina. En el context actual, qui diu economia diu poder i qui diu poder diu polítiques públiques que condicionen l'activitat socioeconòmica en una direcció o en una altra. La drogoaddicció porcina catalana està afectant greument el nostre cos social i ambiental (que en realitat és un de sol). Ningú diu que sigui fàcil desenganxar-se del porcí, cap addicció desapareix fàcilment, però la primera pedra és admetre-ho i començar a caminar en la bona direcció.

Aquest text se centra en un dels múltiples efectes negatius de l'addicció porcina: la de l'emergència climàtica. S'ha triat aquest per temes d'agenda política i perquè els efectes són més que evidents, però podríem haver fet el mateix exercici amb qualsevol altre aspecte social i ambiental que la hipertròfica indústria càrnia catalana està provocant, dins i fora de les nostres fronteres.

Hem dividit l'informe en dues parts. En la primera analtzarem el sector carni català i les seves emissions. En la segona, i parafraçant el lema d'un famós programa de *true crime* català, intentarem posar llum a la foscor de les emissions corporatives del sector carni.

PRIMERA PART

1

L'ELEFANT A L'HABITACIÓ ÉS UN PORC

Ivan Andréievitx Krylov és, probablement, un dels millors fabulistes russos de tots els temps. L'any 1814 Krylov va escriure una faula intitolada L'home inquisitiu, en la qual un home visita un museu i enumera amb meticulositat desenes de petits objectes plens de detalls però és del tot incapaç de veure un enorme elefant que hi ha al centre de la sala. Aquesta imatge va esdevenir tan poderosa que el mateix Fiodor Dostoievski, a la seva novel·la *Els dimonis*, fa aparèixer l'home inquisitiu de Krylov, quan descriu un dels seus personatges, que fa com el protagonista de la faula, que *no s'adona de l'elefant a l'habitació*.

L'expressió en el món occidental, però, va popularitzar-se a partir de la seva aparició en un article al New York Times l'any 1959, en què es deia que *el finançament de les escoles s'ha convertit en un problema gairebé igual que tenir un elefant a la sala d'estar. És tan gran que no el pots ignorar*.

A partir d'aleshores, en anglès, *elephant in the room* ('elefant a l'habitació o a la sala') ha esdevingut una expressió metafòrica que fa referència a una veritat evident que és ignorada per tothom. També s'aplica a un problema o risc obvi del qual ningú no vol parlar. Es basa en la idea que és del tot impossible passar per alt la presència d'un elefant dins una habitació; per tant, les persones de l'habitació que fan veure que l'elefant no hi és han triat conscientment no actuar-hi. Amb tot, la sola presència de l'elefant, és a dir, d'una situació tan gran i òbvia, es torna incòmoda per a totes les persones involucrades, les quals, malgrat tot, continuen evitant actuar i, fins i tot, parlar del problema. Les raons de fer veure que no hi és son diverses, però el fet és que hi és i tothom ho sap.

L'Estat espanyol té un elefant a l'habitació, però és de color rosat i té una cua recargolada. El nostre elefant és un porc enorme i hipertrofiat que s'està menjant les cortines, les parets, el terra, els mobles i ja ha començat a rosegar-nos els dits dels peus. Dir que no hi és no farà que desaparegui. Dir que encara tenim cortines i parets i terra i mobles i dits del peu, tampoc. Com més triguem a assumir que tenim un greu problema amb la mida i les pràctiques de la indústria porcina serà pitjor perquè, ho

1. L'ELEFANT A L'HABITACIÓ ÉS UN PORC

vulguem o no, algun dia la realitat ens obligarà a assumir-ho i llavors, potser, ja serà tard.

Si el porc que viu a l'habitació de l'Estat espanyol és gran, el que habita a la catalana és monstruós, és literalment impossible moure-s'hi sense topar-s'hi. És a tot arreu i ocupa tot l'espai.

Els impactes de l'elefant-porc a l'habitació catalana són molts, des de la contaminació de sòls i aigües fins a l'impacte en la salut humana, passant per la destrucció d'ecosistemes vinculada a la fabricació de matèries primeres per als pinsos o l'explotació laboral denunciada als principals escorxadors, per exemple. Si bé en aquest text ens centrarem en els climàtics, no hem d'oblidar la resta d'impactes.

Posem un exemple que, potser, no és dels més coneguts. La contaminació d'ecosistemes per l'abocament excessiu de purins és ben sabuda (altra cosa és que s'hi actuï de veritat, que no és el cas), però potser no ho és tant la contaminació atmosfèrica d'aquests mateixos purins. Forma part del procés conegut com a volatilització de l'amoníac i consisteix en l'emissió a l'atmosfera d'amoníac (NH₃), un compost nitrogenat emès en forma de gas. Un cop volatilitzat, l'amoníac entra en contacte amb altres elements atmosfèrics i en potencia el poder contaminant.

Entre els efectes negatius que genera en destacarem un parell:

- **Contaminació atmosfèrica:** Quan l'amoníac es combina amb altres contaminants atmosfèrics forma partícules fines anomenades PM10. Aquestes es mantenen surant dins l'aire durant molts dies i poden desplaçar-se a llargues distàncies. Segons l'Agència de Salut Pública de Barcelona, les partícules fines es consideren un dels principals contaminants que afecten la qualitat de l'aire de Catalunya i contribueixen negativament als problemes respiratoris de la població.

- **Acidificació:** Si l'amoníac reacciona amb la humitat ambiental pot formar amoni (NH₄⁺). La deposició de l'amoní contribueix a l'acidificació de la terra i de les aigües¹.

Pel que fa als efectes sobre la salut d'aquesta emissió excessiva d'amoníac, en són un bon grapat. Segons el Registre Estatal d'Emissions, que depèn del Ministeri per a la Transició Ecològica, se'ns adverteix del següent:

L'exposició a altes concentracions d'amoníac a l'aire pot produir cremades greus a la pell, als ulls, a la gola i als pulmons, i en casos extrems pot provocar ceguesa, dany al pulmó (edema pulmonar) i fins i tot la mort. A baixes concentracions pot causar tos i irritació de nas i gola. Ingerir-lo provoca cremades greus a la boca, a la gola i a l'estómac, i en estat líquid, en evaporar-se ràpidament, pot provocar congelació en el contacte amb la pell.

També interfereix sobre el bioma. L'amoníac és fàcilment biodegradable, les plantes l'absorbeixen amb molta facilitat i l'eliminen del medi ambient. De fet, és un nutrient molt important per al seu desenvolupament, encara que la presència d'elevades concentracions a les aigües superficials, com tot nutrient, pot causar greus danys als éssers vius, ja que interfereix en el transport d'oxigen per part de l'hemoglobina².

Els efectes i les conseqüències són tan importants que són motiu de diverses lleis i directives d'àmbit europeu. S'hi estableixen uns límits màxims d'emissions d'amoníac des de l'any 2010.

L'Estat espanyol incompleix aquests límits màxims sistemàticament³. L'any 2019 es va excedir ni més ni menys que un 33 % dels límits marcats per la UE⁴ i és l'únic país on les emissions no s'han reduït des de l'any 2011; de fet, no ha fet altra cosa que augmentar. El 90 % d'aquestes emissions d'amoníac corresponen a la ramaderia i, espe-

1 <https://bit.ly/3nSa7ZI>

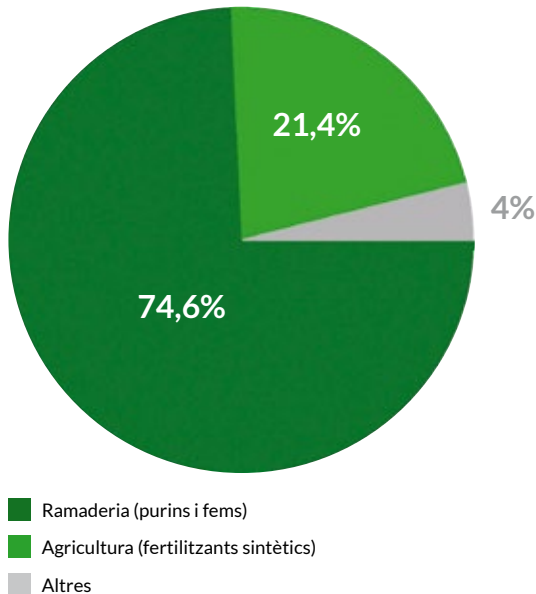
2 <https://bit.ly/3FP8ySk>

3 <https://bit.ly/344jOwJ>

4 <https://bit.ly/33LvMLZ>

GRÀFIC 1. Origen emissions amoníac en percentatge (Estat espanyol, 2020)

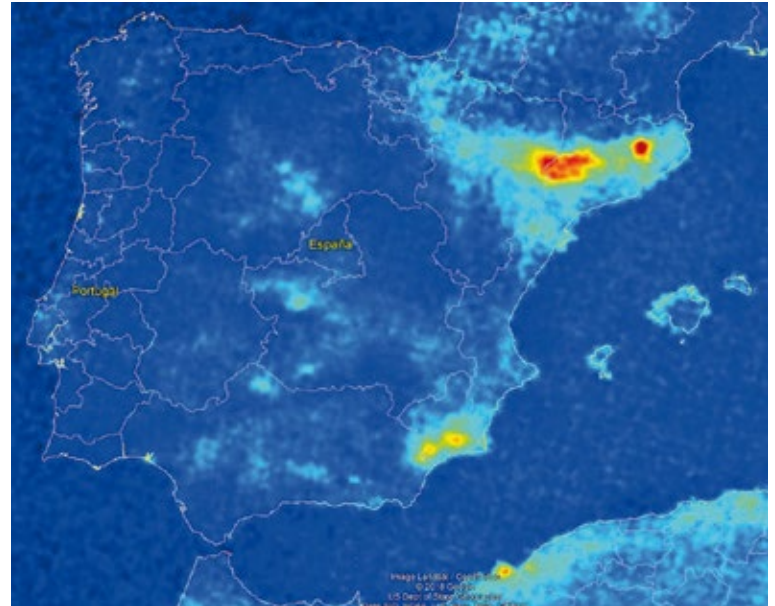
cialment, a les dejeccions porcines. En l'àmbit català, les dejeccions ramaderes són responsables de més del 70 % de totes les emissions d'amoniac.

Com dèiem, l'evolució de les emissions és catastròfica. Així, l'any 2011 les emissions eren de 418 milers de tones (kt) i les originades per la ramaderia de 301 kt. L'any 2019 (l'últim del qual es disposa de dades en l'àmbit europeu) era de 471 kt i 338 kt, respectivament⁵.

Pensem que en sis anys la contaminació atmosfèrica per les emissions dels purins s'ha duplicat (han passat de 9.500 tones el 2012, a 21.000 el 2018, segons el registre oficial de contaminants PRTR). Una dada realment alarmant, i encara més si tenim en compte que la resta d'emissions contaminants sí que tenen tendència a reduir-se.

Es diu que una imatge és més efectiva que mil paraules. Per si de cas la frase fos certa, l'any 2018 la revista *Nature*⁶ va publicar una imatge de satèl·lit en què s'aprecia com la zona d'Aragó-Lleida i Osona, al centre de Catalunya, són les fonts principals d'aquestes emissions.

MAPA 1. Emissions d'amoniac de la península ibèrica

El mateix Inventari Nacional de Contaminants Atmosfèrics del Ministeri de Transició Ecològica apunta al focus del problema: l'augment del nombre de caps de bestiar. Al capdavant d'aquest augment se situa un hipertrofiat sector porcí.

El boom del porc va entrar a l'hiperespai l'any 2013. Fins aleshores el cens s'havia, més o menys, estabilitzat a l'Estat al voltant dels 25-26 milions d'animals. A partir del 2014, però, les explotacions porcines van començar a fer salts milionaris. El 2014 el cens va augmentar en un milió d'animals. El 2015 van ser 1,8 milions i l'Estat espanyol es va col·locar com a tercera potència mundial. L'any 1986 l'Estat tenia 15 milions de porcs. L'any 2020 eren 32,6 milions.

5 <https://bit.ly/3tU9zpK>

6 <https://bit.ly/3AtR2SI>

1. L'ELEFANT A L'HABITACIÓ ÉS UN PORC

En els darrers cinc anys s'han assolit xifres rècord cada any, fins arribar als 52,4 milions d'animals sacrificats⁷ l'any 2020 i uns 4,52 milions de tones de carn produïda.

L'augment exagerat de producció porcina es deu a un increment paral·lel de les exportacions. Entre el 2008 i el 2018 s'ha doblat la quantitat de carn venuda fora: d'un a dos milions de tones. Molta més carn, molts més animals, molt més amoníac⁸.

Com dèiem, l'increment de les emissions d'amoníac a Espanya es deu principalment al creixement exponencial de la ramaderia industrial. De totes les emissions d'amoníac atribuïbles a la ramaderia industrial, el 73 % té com a origen les explotacions de porcí. Cal destacar que de les 100 indústries més contaminants d'amoníac d'Espanya 94 són explotacions ramaderes industrials (54 d'aus i 40 de porcí). Per fer-nos una idea, el top 3 més contaminant (dues d'aus i una de bestiar porcí) contaminen gairebé el mateix que la fàbrica de productes químics de Solvay a Torrelavega, la més contaminant d'Espanya, i més que qualsevol refinaria de petroli, planta de tractament de residus perillosos o fàbrica de fertilitzants sintètics d'Espanya⁹.

La contaminació atmosfèrica de la ramaderia intensiva catalana és només un dels molts impactes que genera perquè, de la mateixa manera que un cos amb una gran massa és capaç de corbar l'espai-temps a l'univers, la immensa massa de la ramaderia industrial catalana fa el mateix amb el medi ambient, la salut, les condicions laborals o l'emergència climàtica. Res escapa a la seva gravetat i estem a un pas d'esdevenir un forat negre sideral.

Com veurem tot seguit, no estem parlant d'un petit sector econòmic basat en unes quantes granges familiars, sinó d'un sistema integrat de fabricació massiva de carn; tampoc d'empreses locals que elaboren productes de xarcuteria, sinó d'actors corporatius globals que condicionen consums, imaginari i, evidentment, polítiques públiques. No es tracta, doncs, d'una crítica a la producció de carn per se, sinó a aquesta producció i a aquestes empreses. La ramaderia té un lloc clar i demostrat als agroecosistemes. Compleix una funció de simbiosi amb el sistema agrari i, si es fa bé, permet tancar i completar els circuits energètics i materials d'aquests sistemes, a més de ser una bona font d'alimentació sana i equilibrada. Però, de la mateixa manera, ha de quedar clar que el que tenim encastat als nostres sòls agraris, als supermercats i al nostre plat no té res a veure amb això.

La producció i el consum actuals han desbordat tot límit ecològic i saludable. Hem de començar a veure la carn industrial com el que és: una font inqüestionable de problemes per a la societat. I com sempre que hi ha problemes d'aquest tipus, hi haurien d'actuar polítiques públiques que balancegessin l'equilibri sempre inestable entre la rendibilitat econòmica corporativa i l'interès general. Ara mateix, no hi ha contrapoder a aquesta indústria que destrueix els nostres ecosistemes i la nostra salut.

La fora mesura de l'elefant porcí català

A Catalunya viuen, segons el darrer cens (2020) 7,7 milions de persones i 7,9 milions de porcs. És a dir, hi ha més *Sus scrofa domestica* que *Homo sapiens sapiens*. Un de cada quatre porcs que hi ha a l'Estat espanyol són a Catalunya, que és, juntament amb Aragó, la zona zero del negoci porcí. Convé recordar, també, que l'Estat espanyol és el país europeu amb més porcs, i supera clarament Alemanya, que és el segon. De nou, i amb la mateixa ratio que abans, un de cada quatre porcs europeus els trobem a l'Estat. Potser l'expressió *De Madrid al cielo* està incompleta...

7 Una cosa és el cens (el número d'animals existents en un moment determinat) i un altre el número d'animals sacrificats, que és superior. Entre altres coses perquè el cicle d'engreix del porc industrial és inferior a un any.

8 <https://bit.ly/3tU7jiv>

9 <https://bit.ly/3KGnaH6>

Malgrat les nombroses advertències d'organitzacions socials i institucions europees sobre la necessitat de corregir els impactes negatius del sector, el cens porcí català no fa altra cosa que créixer des de fa 25 anys, durant els quals ha passat de 5 a 8 milions d'animals¹⁰. Aquests animals no estan repartits de manera homogènia pel territori, ja que més del 40 % de tots els animals es troben en només tres comarques: el Segrià, Osona i la Noguera. La densitat porcina d'aquests territoris és equivalent a la densitat poblacional de poblacions com Sitges, el Masnou, les Franqueses del Vallès o Lloret de Mar. Tampoc totes les granges són iguals: la meitat de la capacitat productiva es concentra en 1.000 de les gairebé 6.000 granges que hi ha dins el territori català. És a dir que el gran problema està en el 17 % de les granges.

Com dèiem al principi, hem de desterrar de la nostra ment la imatge d'una granja familiar, de petit format, més o menys integrada en el territori, entre altres coses perquè tres quartes parts de les granges catalanes d'engreix (el 71,8%) estan integrades¹¹ dins conglomerats carnis gegantins. La ramaderia lliure és una excepció, tant en perill d'extinció com la tortuga careta o el trençalòs.

Si el número de porcs que viuen entre nosaltres és majúscul, les dades de producció càrnia porcina catalanes son de dimensió colossal. Anualment se sacrifiquen més de 23 milions de porcs a Catalunya i això vol dir que som la segona regió europea que més animals sacrifica rere Alemanya i empatats amb França. L'Estat espanyol en el seu conjunt, sacrifica 56 milions de porcs (Catalunya, per tant, mata pràcticament un de cada dos porcs que es sacrifiquen a l'Estat) i és el país europeu que lidera aquest rànquing.

TAULA 1. Número d'animals sacrificats a l'any i percentatges

Països	Número animals sacrificats/any en milions	% del total europeu
Alemanya	53,212	22%
Resta de l'Estat espanyol	33,161	14%
Catalunya	23,300	9%
França	23,291	9%
Polònia	20,869	7%
Dinamarca	17,279	7%
Països Baixos	16,626	5%
Bèlgica	11,150	4%
Itàlia	10,608	2%
Portugal	5,300	2%
Àustria	5,068	2%
Hongria	4,701	2%
Romania	3,695	2%
TOTAL	245,471	100

Fa 20 anys, a Catalunya se sacrificaven 11,5 milions d'animals, menys de la meitat¹².

10 Idescat. Servei d'Estadística i Preus Agroalimentaris.

11 Conselleria Agricultura. Secretaria General - Gabinet Tècnic - Servei d'Estadística i Preus Agroalimentaris

12 Idescat

1. L'ELEFANT A L'HABITACIÓ ÉS UN PORC

Si mirem això mateix però en tones de carn, veiem com Catalunya produeix 2 milions de tones de carn de porc anuals, el 41% de tota la carn produïda a l'Estat. Per posar-ho en context europeu, és la tercera zona on més carn de porc es produeix, de nou empatat amb França.

TAULA 2. Producció de carn a nivell europeu i percentatges

Països	Milions de tones	% total UE
Alemanya	5,101	22%
Resta de l'Estat espanyol	3,429	15%
França	2,201	10%
Catalunya	2,016	9%
Polònia	1,974	9%
Països Baixos	1,658	7%
Dinamarca	1,595	7%
Itàlia	1,271	6%
Bèlgica	1,099	5%
Àustria	503	2%
Altres	2,611	11%
TOTAL	23,037	100

Fa 20 anys, a Catalunya es produïen 950.000 tones de carn, menys de la meitat que actualment.

Finalment, observem una altra taula per veure, encara millor, la magnificència catalana en la producció de carn porcina. Si mirem les dades mundials, Catalunya és la 5a zona productora del món, empatada amb Canadà i només darrera de la Xina, la resta de la UE, els Estats Units i el Brasil.

TAULA 3. Producció de carn a nivell mundial i percentatges

Països	Milions de tones	% total
República Popular de Xina	38,000	39%
Resta de la UE-27	23,037	24%
EE.UU.	12,778	13%
Brasil	4,125	4%
Canadà	2,110	2%
Catalunya	2,016	2%
Mèxic	1,560	2%
Corea del Sud	1,396	1%
Japó	1,285	1%
Filipines	1,275	1%
Altres	11,159	11%
TOTAL	97,875	100

Resumint, podem dir, parlant de producció de carn porcina, que Catalunya és un *global player* de primera magnitud, juguem a la *Champions League* porcina, tenim un magnífic teatre al bell mig de Broadway, som un *hub* carni planetari.

Naturalment, tot i que ho veurem més endavant, tota aquesta producció no es fa en el buit existencial, sinó que hi ha un petit grup d'empreses que són les responsables d'aquestes xifres descomunals. Per exemple, si posem el focus en la fase immediatament posterior a la granja, observem que els tres principals escorxadors catalans sacrifiquen més del 60 % del total d'animals a Ca-

talunya i formen part del top 15 europeu. Serveixi també com a mostra que el grau de concentració empresarial del sector carni és altíssim.

TAULA 4. Rànquing dels principals escorxadors europeus

Grup empresarial	Número de porcs sacrificats (milions)
Tönnies Fleisch (Alemanya)	20,1
Danish Crown (Dinamarca)	20,1
Vion Food Group (Països Baixos)	15,1
Westfleisch (Alemanya)	7,8
Smithfield Food (Xina)	7,8
Vall Companys (Catalunya)	5,5
Grupo Jorge (Aragó)	5,3
Cooperl (França)	4,9
Grupo Batallé-Juía (Catalunya)	4,8
Bigard (França)	4,4
El Pozo Alimentacion (Murcia)	4,3
Belgian Pork Group (Bèlgica)	3,8
Costa Brava (Catalunya)	3,8
Noordvlees (Bèlgica)	3,3
Debra/Debrauwer (Bèlgica)	2,9

De nou, podem mirar les xifres sectorials, sí, però podem fer rodar l'objectiu del microscopi i observar, dins el sector, qui produeix aquesta carn. El porc immens que ocupa la nostra sala d'estar té noms i cognoms.

La Zona Econòmica Especial catalana

Catalunya ha esdevingut una immensa plataforma productora i exportadora de carn de porc, un polígon industrial de fabricació porcina que importa part dels components necessaris per a la fabricació porcina (pinsos, animals, additius, farmacologia, etc.), els encasta aquí, cosa que provoca greus impactes socials i ambientals, i finalment exporta el producte final (la carn de porc) a mercats internacionals.

Parlarem del tema dels pinsos més endavant, però si ens preguntem per un dels altres components, els animals, l'any 2020 Catalunya va importar l'equivalent a 2,16 milions de porcs de 20 kg de pes¹³ (el moment en què es considera que comença la fase d'engreix), el 40% de tots els porcs importats per l'Estat. D'on provenien? De França i dels Països Baixos. Com a recordatori de la fase en què es troba la Catalunya porcina en els darrers anys, el 2016 es van importar, *només*, l'equivalent a 400.000 animals de 20 kg. En només 4 anys s'ha multiplicat per 5 el número de porcs importats a Catalunya.

L'objectiu principal d'aquesta producció és, com dèiem, l'exportació. En concret, el 79%. Catalunya exporta el 51,53 % del total de la carn exportada per l'Estat i el 22,56 % del que exporta la UE¹⁴. És a dir que gairebé 1 de cada 4 kg de carn de porc que exporta la UE són catalans. De fet, la taxa de cobertura de Catalunya pel que fa a la carn de porc es del 550 %, és a dir, podríem alimentar 5,5 vegades Catalunya amb el que produïm, i cal tenir present que el consum de carn actual és molt més alt que el recomanat. Si seguíssim les recomanacions del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya (1,5 racions de carn vermella a la setmana), la taxa de cobertura és del 3.500 %: produïm ni més ni menys que 35 vegades més carn de la que hauríem de consumir.

13 <http://aduanas.camaras.org>

14 El sector de la carne de cerdo en cifras. En www.mapa.gob.es

1. L'ELEFANT A L'HABITACIÓ ÉS UN PORC

Que el sector de la producció de carn de porc és un dels eixos de rotació de l'economia catalana admet poca discussió. De fet, si fem bé els càlculs veiem que és, *de facto*, el principal. Catalunya depèn de la bèstia que ha creat, però, com passa sovint amb els monstres, las conseqüències que se'n deriven son nefastes. Viu entre nosaltres un autèntic Godzilla porcí que afecta molt negativament la nostra salut, els drets laborals, el canvi climàtic i el medi ambient. Veient tot això, apareix una pregunta: compensa? Compensa, socialment, seguir mantenint una de les zones de fabricació porcina més important d'Europa? Realment compensa?

L'any 1819, Francisco de Goya va adquirir la Quinta del Sordo, una casa de camp i una finca situada als afores de Madrid. Va entapissar les parets amb un conjunt d'obres que pertanyen a la sèrie anomenada *Pintures negres*. Una és l'arxiconeguda *Saturn devorant els seus fills*. Es pot entendre el quadre com una metàfora del pas del temps, però també serveix aquí per exemplificar el que passa quan la mida i el poder d'una criatura sobrepassa els límits de la mateixa societat que els ha creat.

2

EL ROSA ÉS EL NOU COLOR DEL CEL

Les emissions del sector

Si anem a buscar les dades oficials d'emissions del sector agrícola i ramader que ofereix l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic veurem que, per a l'any 2019, son un 9 %. Poca cosa. Especialment si ho comparem, per exemple, amb el transport, que segons la mateixa font i classificació és responsable del 30 % de les emissions. Així doncs, podem posar en pràctica el sentit comú i concloure que la producció d'aliments no és especialment emissora de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH) i que tota aquesta monstruositat porcina que acabem de descriure potser afecta altres aspectes de la nostra societat però no el canvi climàtic.

Per entendre la importància real del sector alimentari (i específicament el porcí) en les emissions de GEH catalanes hem d'anar fins a Groß Niendorf, una població del nord d'Alemanya. Allà va néixer Christian Rohlfs l'any 1849. Rohlfs fou un pintor expressionista alemany. Una de les seves obres més conegudes és l'anomenada *Birkenwaldesta* o *Bosc de bedolls*¹⁵.

Bé, en realitat per veure-la en la seva plenitud ens hem d'allunyar un parell de metres i llavors veiem això:

15 <https://bit.ly/3FSm9rX>

2. EL ROSA ÉS EL NOU COLOR DEL CEL

I és que, sovint, per poder observar millor una imatge hem d'allunyar-nos-en. Passa una cosa semblant amb el canvi climàtic i les emissions associades a diferents sectors. Si ens acostem molt i molt a les dades sobre emissions hi ha el risc de no copsar la imatge real. Cada cop que baixem un esgraó en les dades és més probable pensar que aquella xifra en concret és el quadre complet, com la pinzellada sola que inunda la nostra visió i ocupa tot el llenç. Si mirem de prop veiem totes aquestes pinzellades-xifres marejants i ens podem trobar discutint sobre si aquest traç és blau cobalt o blau de Prússia o blau cel, si la pinzellada puja o baixa, si és un núvol, un cuc o una fulla pansida. Ens podem passar hores discutint, sempre a un pam de la pintura, aportant més dades, més fotografies, més mesuraments. Però quan t'allunyes és quan ho veus clar: caram! Però si és un bedoll.

Així doncs, allunyem-nos un parell de passes del quadre oficial que ens mostra les emissions de GEH i tornem a mirar.

Mirar bé vol dir entendre com es calculen aquestes xifres per veure fins a quin punt la manera com es construeix una dada pot allunyar-la més o menys de la realitat i oferir un missatge erroni. Del que hem escrit al principi d'aquest capítol s'entén que la principal preocupació per reduir les emissions a Catalunya sigui actuar sobre el transport ja que, segons aquestes dades, representa 1 de cada 3 tones d'equivalent de CO₂ que emetem. Dit de una altra manera, aquesta xifra ens diu que serà molt difícil reduir les emissions i complir amb els compromisos de reducció adquirits a nivell autonòmic, estatal o europeu, si no s'actua de manera radical sobre el transport. Però aquestes dades són un reflex correcte de la realitat de les emissions? La resposta és que no. O, si més no, no del tot.

L'Inventari Nacional d'Emissions (que prepara i calcula el govern estatal) divideix les emissions en diferents categories: energia (dins de la qual tenim el transport), indústria, agricultura, canvis d'usos del sòl, residus i altres. Si entrem dins la categoria «agricultura», per a Catalunya obtenim el 9 % anteriorment citat. Què calcula aquesta categoria? Tres coses: les fermentacions entèriques (els

famosos rots de les vaques), les emissions associades als fems/purins i les emissions derivades de l'aplicació de la fertilització sintètica als camps.

Ara tanquem els ulls i pensem un moment en la cadena agroalimentària, en tots els processos implicats en la producció, transformació, transport, distribució i consum d'un aliment que hem comprat. Si tenim un coneixement més o menys profund de com funciona el sistema agroalimentari català de ben segur en hauran aparegut força més elements que el remugar de les vaques i vedells, la gestió dels purins i l'aplicació de fertilitzants sintètics als camps. I cada un d'aquests elements que ens han vingut al cap emet (amb més o menys intensitat) gasos amb efecte d'hivernacle (GEH): les granges, els pinsos, el transport dels aliments, els residus, la fabricació d'envasos, la indústria alimentària (les empreses que fabriquen iogurts, fuets, pasta, salses, pernils o croquetes congelades). Totes aquestes emissions, on són? Doncs repartides en els altres apartats de l'Inventari, i algunes, com veurem de seguida, no són enlloc però podrien ser-hi.

Per tant, quan se'ns diu i repeteix que l'agricultura no és una important font d'emissió de GEH i, com a corol·lari, que no cal actuar-hi de manera important i urgent perquè el problema d'emissions català és en un altre lloc (per exemple en el transport), hauríem d'aixecar una cella, posar la nostra cara en mode de desconfiança i preguntar: segur que les emissions de l'alimentació no són tan importants?

Acabem de veure en l'apartat anterior la mida monstruosa de la ramaderia industrial porcina a Catalunya. Realment és una activitat tan neutra climàticament? Si fem cas al sector porcí, sí. Segons Interporc (la patronal porcina), la indústria porcina només és responsable de l'1,9 % de les emissions a tot l'Estat¹⁶ i tothom coincidirà que un 1,9 % és molt poc, una misèria, xavalla climàtica, pràcticament res. Aquesta xifra s'ha obtingut agafant com a única font d'emissió de tot el sector porcí la gestió

---

16 <https://bit.ly/3H99OAY>

dels purins; per entendre'ns: el magatzem (basses i dipòsits de purins) i els diferents sistemes que els gestionen (plantes de tractament, etc.). No cal ser una persona experta en sistemes alimentaris per intuir que hi ha altres fonts d'emissió que aquestes en el procés de producció, transformació, transport, distribució i consum de la carn de porc i derivats carnis.

■ Les emissions reals – anàlisi del cycle de vida

La UE va publicar fa uns anys un informe que duu per títol *Avaluació de la contribució del sector ramader a les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle* de la UE¹⁷, que és l'informe oficial més complert que tenim sobre les emissions ramaderes a la UE. Les dades estan desagregades per cada estat membre i per sectors productius. A banda d'aquest informe, a àmbit estatal disposem de l'estudi elaborat per la Real Academia de Ingenieria, *Emisiones de gases efecto invernadero en el sistema agroalimentario y huella de carbono de la alimentación en España*¹⁸. Una característica que comparteixen aquests dos informes és que calculen les emissions a partir d'una anàlisi del cycle de vida (ACV), és a dir, que té en compte les emissions que es produeixen en cadascuna de les fases del sistema alimentari, i inclou no només les que tenen lloc als camps de cultiu o a les granges, sinó també les emissions anomenades *d'aigües amunt* (si agafem com a referència les granges), durant la fabricació de les entrades agrícoles i ramaders, inclosa la producció de pinsos importats (i desforestació associada), i les *d'aigües avall*, en què podem incloure les emissions derivades del processament, distribució i consum d'aliments, així com les associades a la gestió de residus.

L'enfocament ACV es distingeix del dels inventaris estatals d'emissions¹⁹ (NIR, per les sigles en anglès) en el

fet que aquests últims, com hem vist, no comptabilitzen les emissions de manera integral sinó per sectors aïllats. Així, si anem als documents oficials d'emissions del govern estatal o català veurem que les xifres d'agricultura no coincideixen amb les de l'ACV. Això és així perquè en el cas de l'ACV els balanços d'emissions corresponen a processos analitzats en tots els capítols del NIR²⁰ de manera transversal. És a dir, que part estan en agricultura, part en energia, part en transport, part en indústria, part en residus, etc.

Aquesta manera de mirar-se les dades ens dona una imatge més precisa de la importància relativa de cada sector en les emissions catalanes. En estem allunyant del quadre per poder veure la imatge completa del bedoll, no només unes quantes pinzellades aïllades que no ens permeten discernir-lo.

Tant l'informe estatal com l'europeu (en la part corresponent a l'Estat espanyol) ofereixen xifres molt similars de les emissions associades a la producció ramadera.

20 Els processos directament relacionats amb la producció animal i vegetal s'inclouen dins dels capítols del NIR sobre «Agricultura» (que inclou fermentació entèrica, maneig de fems, cultiu d'arròs, sòls agrícoles i crema de residus) i al de «Ús de la terra, canvis d'ús de la terra i silvicultura» (que inclou les emissions de N₂O del sòl, així com els canvis en els estocs de carboni). D'altra banda, els processos relacionats amb la producció i distribució de les entrades alimentàries («aigües amunt») i els que ho estan amb les fases posteriors de la cadena agroalimentària («aigües avall») es troben distribuïts entre els diferents capítols del NIR, que inclouen «Energia» (com l'ús d'electricitat i combustibles, tant en la finca com en l'agroindústria, el comerç i les llars, i les emissions directes del transport), «Processos industrials i ús d'altres productes» (com la producció de fertilitzants sintètics o de metalls que s'usaran a la maquinària, la infraestructura hidràulica i els hivernacles) i «Residus» (gestió de residus agroalimentaris). A més, l'enfocament ACV va més enllà de les emissions produïdes en territori estatal, que són les que comptabilitza el NIR, i inclouen també totes les emissions generades a tercers països per produir entrades del sistema agroalimentari o aliments consumits a l'estat, i es descompten en el càlcul de la petjada de carboni del consum les emissions associades als productes exportats.

17 <https://bit.ly/3fYFvB3>

18 <https://bit.ly/33DvBTb>

19 <https://bit.ly/3GZLHop>

2. EL ROSA ÉS EL NOU COLOR DEL CEL

TAULA 5. Emissions de Gasos d'Efecte Hivernacle de la ramaderia

Tipus de producció	Informe RAING Kg CO ₂ -eq/Kg producte	Informe UE Kg CO ₂ -eq/Kg producte
Carn remugants	32,5	30
Carn porc	6,6	7,5
Carn au	4,4	6
Llet	1,4	1,34
Ous	2,1	3,3

Podem comparar aquestes dades de les emissions per kg de carn de porc produïda respecte la que ens oferia Interpoc quan deia que la indústria porcina només representava l'1,9 % del total de les emissions: 1,3 kg de CO₂-eq/kg carn, molt allunyat dels aproximadament 7 que reflecteixen els anàlisis de cycle de vida.

Si calculem, ara, les emissions associades a la producció ramadera a Catalunya (aplicant l'ACV), veurem que s'enfilen fins a les 22.142 quilotoques (kt) de CO₂-eq. I això és molt o poc? Doncs representa exactament la meitat de totes les emissions catalanes, un 50,34 %. Per fer-nos en una idea, el transport emet a Catalunya (segons els càlculs de l'Inventari-NIR) 13.000 kt de CO₂-eq. De les 22.000 kt esmentades, la producció de carn representa el 95 %, es a dir, un 47 % de totes les emissions catalanes, i la producció de carn de porc, el 67 % de les emissions del sector ramader i el 34 % del total de les emissions. Entre l'1,9 % i el 34 % hi ha una diferència significativa. Entre el 9 % de les emissions agrícoles del NIR i el 50,34 % de l'ACV, també.

La dada que la meitat de totes les emissions catalanes de GEH són atribuïbles a la ramaderia és interessant des d'un punt de vista pedagògic (per mostrar que no es tracta d'una activitat menor en el context de l'emergència climàtica) però cal agafar-la amb certa precaució per dos motius.

El primer és que hem utilitzat les dades de producció de carn de Catalunya, sí, però una cosa es la quantitat de carn que surt dels escorxadors catalans i una altra és la quantitat de carn produïda a Catalunya, és a dir, a les granges de porcs, aus o bovins catalanes.

Aturem-nos, de moment, en aquest primer element. Hi ha una clara diferència, a nivell quantitatiu, entre la carn que surt de les granges i la carn que surt dels escorxadors. Abans hem vist que Catalunya concentra el 23 % del cens porcí (i el 9,8 % del cens boví de carn²¹, i aproximadament el 20 % del d'avicultura càrnia²²), però en canvi representa més del 40 % de la producció de carn de porc. La diferència està en el fet que la magnitud dels escorxadors porcíns de Catalunya és encara més gran que el sector productiu de les granges, i molts animals no engreixats a Catalunya acaben sent sacrificats aquí. Són tones de carn que apareixen a Catalunya però bona part de les emissions de la seva producció (a la granja) no són catalanes. És per això que caldria comptabilitzar només les generades per la producció pròpia i la xifra base no seria la dada oficial de *carn produïda a Catalunya* (la que surt dels escorxadors), sinó només la que prové de les granges catalanes.

Ara farem aquests els càlculs, però abans és important entendre que, en realitat, quan es calculen les emissions d'un sector i un territori, estem fent constantment un exercici de tria sobre què mantenim en l'equació i què no. La major part de processos productius, i la ramaderia no escapa d'aquest fenomen, estan altament interconnectats a escala supraterritorial. Si s'intenten fer els càlculs del cycle de vida de la carn produïda a Catalunya, veurem com una multitud de components que són utilitzats a Catalunya per produir la carn han estat fabricats fora d'aquí. Els components de la fàbrica de porcs no són tots catalans. Què fem, doncs, amb aquestes emissions? Veurem un cas extrem tot seguit, però de moment quedem-nos amb la idea que fer servir la xifra de la producció de carn catalana (de la qual es vanta constantment

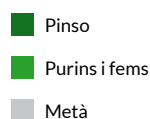
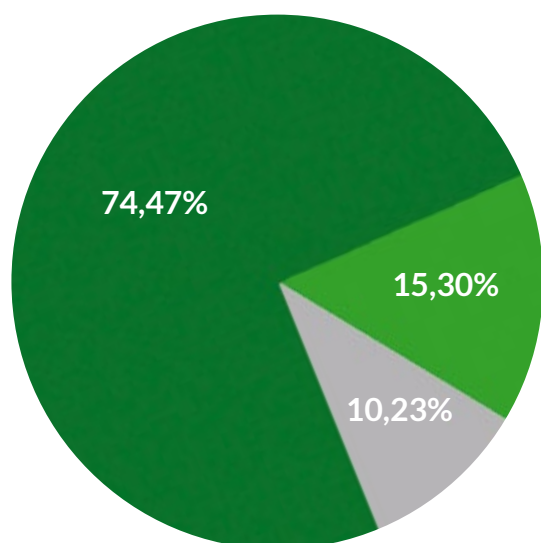
21 <https://bit.ly/3AvzCoK>

22 <https://bit.ly/3GZS4II>

la indústria càrnia i que difon per terra, mar i aire) pot suposar assignar un excés d'emissions. Aquest és el primer motiu pel qual cal agafar-se la xifra anterior (que la producció de carn catalana representa un 47 % del total de les emissions) amb precaució.

El segon motiu és el següent: les xifres d'emissions per kg de carn, llet o ous que hem vist abans inclouen, bàsicament, tres elements. El primer és conegut: són les emissions que ja incorpora l'inventari NIR (fermentacions entèriques —els rots dels bovins—, gestió dels purins i fems, i aplicació en els camps dels fertilitzants sintètics). Però a això cal afegir-hi les emissions associades a la producció de les matèries primeres dels pinsos (cultiu, fabricació, transport, etc.). I no és un afegitó sense importància: les emissions associades als pinsos són, de llarg, les més importants de la ramaderia, en concret en representen el 74 % del total.

GRÀFIC 2 . Percentatge emissions associades a la fase productiva de la ramaderia a Catalunya

El component fantasma

Normalment, quan pensem en la ramaderia veiem les granges i els animals. I bona part de les emissions que hem vist són degudes a les dejeccions i al procés digestiu (sobretot dels remugants). És a dir, a la digestió del menjar i la seva expulsió. Però ens manca el primer pas: el menjar en si. En els sistemes de producció industrial (especialment en el de la carn), això equival a dir pinso, i, essent encara més concrets, cereals i soja. La ramaderia industrial és tan emissora perquè, a més de l'específica dels animals, també inclou la immensa quantitat d'agricultura industrial destinada a alimentar-los. Són milers i milers d'hectàrees de cultius altament intensius en emissions, i sovint no apareixen al nostre compte de resultats amb la magnitud requerida, en part perquè la meitat són fora de les nostres fronteres.

Dèiem que la dada que la ramaderia industrial catalana és responsable de la meitat de les emissions catalanes calia agafar-la amb precaució, i que calia fer-ho per dos motius: el primer perquè no tota la carn que surt dels escorxadors catalans ha estat produïda a Catalunya, i el segon perquè l'anàlisi del cicle de vida inclou els pinsos i no tot el cereal o soja que devora la ramaderia intensiva catalana es conrea dins de les seves fronteres. De nou ens trobem amb la necessitat de decidir què incorporem i què no al compte de resultats climàtic de la ramaderia industrial catalana. Què fem amb els pinsos?

El cultiu a gran escala de soja i blat de moro a l'Argentina, el Brasil i el Paraguai (els països d'on importem el cereal i la soja que constitueixen la base dels pinsos industrials) genera una quantitat enorme de gasos amb efecte d'hivernacle associats a la desforestació i a les pràctiques agrícoles altament intensives i emissores de CO₂ i N₂O especialment. Existeix moltíssima documentació de fàcil accés sobre aquest tipus de cultius i les seves emissions.

En principi, aquestes emissions computen en els inventaris dels països productors (Argentina, Brasil o Paraguai), però no està de més recordar quin és el destí d'aquests productes i, per tant, qui té la responsabilitat final

2. EL ROSA ÉS EL NOU COLOR DEL CEL

d'aquesta emissió. Sense la demanda bestial de pinsos que requereix el sistema carni català, no existiria aquesta emissió al Mato Grosso, per posar un exemple. De la mateixa manera que en els beneficis empresarials d'una gran corporació s'hi inclouen els que s'obtenen més enllà d'on té la seu social, no sembla forassenyat pensar que també aquestes emissions «d'importació» podrien formar part de les emissions del sector carni català, no de l'agrícola brasiler.

Quan parlem de la responsabilitat corporativa en les emissions, incidirem més en què podem o no incloure en el compte de resultats d'emissió d'aquestes empreses tenint en compte el grau d'integració dels seus processos productius i on se situa el centre de decisió i control d'aquests processos. Però serveixin aquestes línies per recordar qui genera la demanda dels pinsos que importem.

La desforestació d'ecosistemes associada a la ramaderia catalana

El paper que juga la ramaderia industrial catalana en la destrucció d'ecosistemes de tercers països a través de la importació de cereal i soja hauria de ser un element a considerar en el debat sobre el model ramader català, entre altres coses perquè no només es destrueixen ecosistemes, sinó també drets laborals, de salut, d'habitatge o alimentaris. A banda, doncs, de la vulneració sistemàtica de drets humans associada a aquests monocultius d'exportació i que afecta als mitjans de vida i subsistència del 25 % de la població mundial, des de la perspectiva del canvi climàtic es calcula que la desforestació és responsable del 12 % de les emissions globals, i és la segona causa més important d'emissions després dels combustibles fòssils²³.

Segons càlculs de la pròpia UE, l'Europa dels 27 és responsable de, com a mínim, el 10 % de tota la desforestació mundial, vinculada a les matèries primeres importades, especialment soja, blat de moro, oli de palma i cacau. En el primer cas, els càlculs europeus indiquen que un mínim del 22 % de la soja importada emprada en els pinsos de la ramaderia industrial té un alt risc de provenir de desforestació²⁴. Si assumim que aquesta ràtio europea funciona també en l'àmbit català (i res fa indicar el contrari), això implicaria que dels 1,5 milions de tones de soja importades per Catalunya per elaborar el pinso que es menja la ramaderia industrial, 330.000 provindrien de zones desforestades, i això equival a unes 100.000 hectàrees, gairebé tota la SAU de les comarques centrals o la meitat de la de l'Alt Pirineu i Aran. Cent mil hectàrees desforestades, cada any, no és poca cosa.

Ningú a Europa no fabrica tant pinso com l'Estat espanyol ni ningú a l'Estat fabrica tant pinso com Catalunya. Segons dades de l'any 2020, Catalunya fabrica el un 22 % de tot el pinso estatal. L'Estat espanyol és una autèntica potència mundial, els quarts productors mundials (al costat de Mèxic i l'Índia), només superats per la Xina, els EUA i el Brasil, i ho és gràcies a Catalunya.

Cal veure els ports catalans com el que són, un veritable hub mundial d'entrada de cereals i soja destinats a l'alimentació animal. L'Estat espanyol és, de fet, el primer importador europeu de primeres matèries per fer pinso: un de cada tres quilograms de cereal que importa Europa l'importa l'Estat espanyol i és, bàsicament, per a la seva indústria càrnia. El 78 % de tot el pinso fabricat a Catalunya es destina a la producció càrnia i el 60 % a la indústria porcina.

La hipertròfia de la ramaderia estatal i catalana és tan majúscula que necessitem més del doble de cereal del que produïm per alimentar la ramaderia industrial i tota la soja de què ens puguem abastir dels mercats internacionals. Cada any Catalunya importa més de 3,5 milions de tones de cereal i 1,35 milions de tones de soja. Per

23 <https://bit.ly/345yCvm>

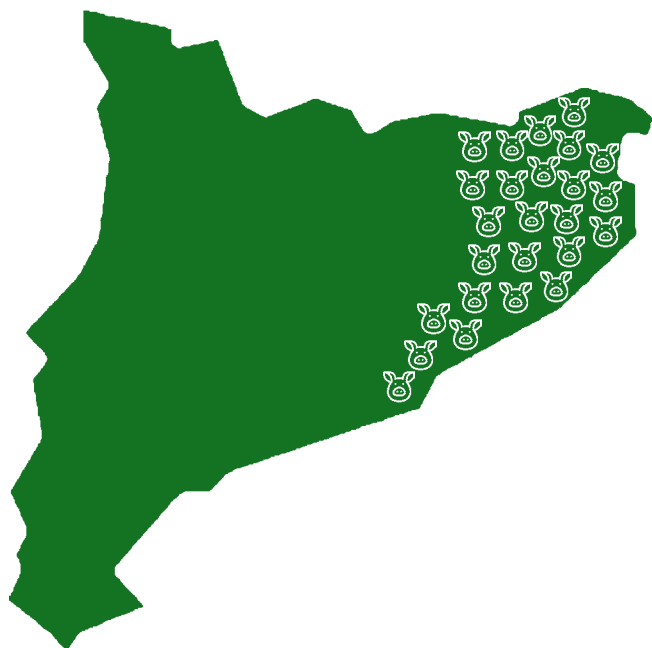
24 <https://ec.e>

posar-ho en situació, això és tant com dir que cadascuna de nosaltres va cada dia al port i carrega 1,1 kg de cereal i mig quilo de soja. Cada dia. Totes i cadascuna de les persones.

Si ho posem en superfície, la demanda catalana de matèries primeres per a la fabricació de pinsos és d'1,1 milions d'ha o, el que és el mateix, tota (sí, tota) la superfície agrària útil de Catalunya, el 67 % de tota la superfície agrícola (inclosos boscos) o el 34% de tota la superfície. Un terç de Catalunya convertit en un immens camp de cereal i soja, això és el que importem. Catalunya és una autèntica succionadora mundial del mercat del cereal i la soja, i això té conseqüències importants i negatives fora de les nostres fronteres en l'àmbit social, econòmic, ambiental i, òbviament, també climàtic. Podem decidir no comptabilitzar les emissions de l'Argentina, del Brasil o del Paraguai, però el que és innegable és que alguna responsabilitat hi tenim.

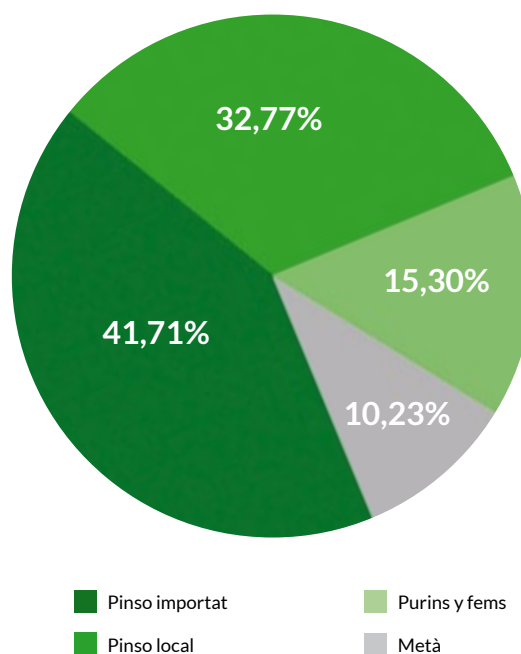
Finalment, recordem que a Catalunya dir pinso és dir, bàsicament, porcí.

MAPA 2 . Demanada catalana de soja, superfície equivalent

Malgrat tot, podem decidir no incloure les emissions associades a les matèries primeres importades que consumeixen les granges catalanes. Segons l'estudi de la RA-ING amb dades de l'Estat espanyol, podem considerar que, de la quantitat total de GEH atribuïda a les matèries primeres utilitzades en la fabricació del pinso a l'Estat, el 56 % són importades. És a dir, caldria descomptar de les xifres anteriors el 56 % de les emissions.

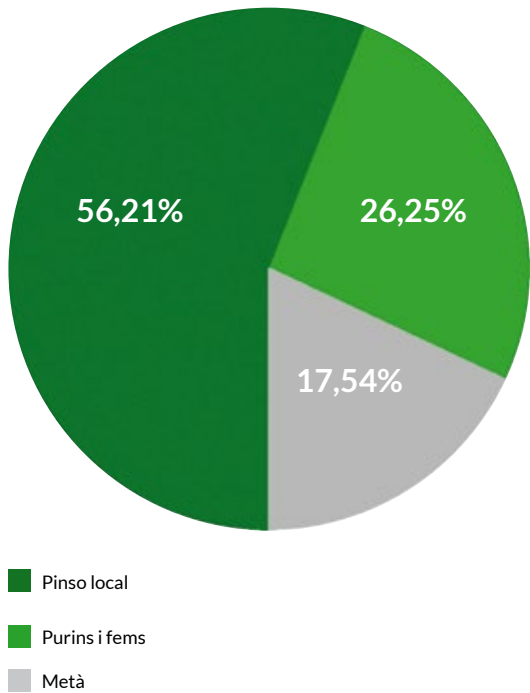
GRÀFIC 3 . Percentatge emissions associades a la fase productiva de la ramaderia catalana

Si eliminem de l'equació les emissions dels pinsos importats, veurem que, a Catalunya, el 56 % de totes les emissions de la ramaderia són degudes als pinsos no d'importació (dir-ne locals no té gaire sentit però serveix per diferenciar-los dels d'importació). És a dir, que els pinsos segueixen essent, amb diferència, la principal font d'emissions del sector en la seva fase productiva, i no tenir-la en compte (com fa la classificació NIR) pot alterar els seus resultats.

2. EL ROSA ÉS EL NOU COLOR DEL CEL

GRÀFIC 4. Percentatge emissions associades a la fase productiva de la ramaderia catalana

Per entendre la magnitud de la qual estem parlant, els pinsos locals que consumeix la ramaderia industrial catalana emeten pràcticament el doble que tot el sector industrial, 4 vegades més que tots els residus generats a Catalunya o el 65 % de les emissions atribuïdes al transport.

Emissions energètiques i industrials de la producció ramadera

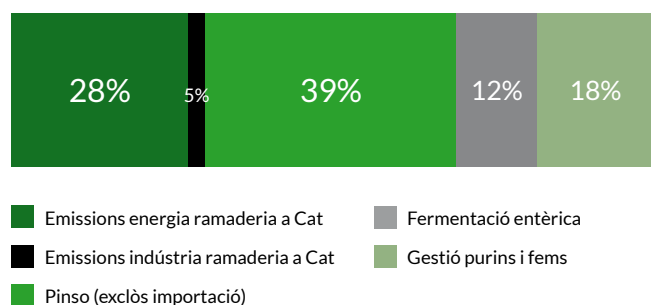
Entre finals dels anys 80 i inicis del 90 hi va haver un personatge de dibuixos animats que va marcar una generació. Estem parlant de Superratón i la seva frase fetitxe en acabar cada episodi: *No se'n vagin encara, que n'hi ha més.* Quelcom similar podríem dir ara. Les emissions de la fase de la granja industrial catalana no s'acaben amb el pinso, els purins i els rots. N'hi ha més.

Si tenim en compte les emissions que inclou l'inventari (NIR) per a la ramaderia catalana més les associades al pinso local obtenim una xifra de 7.025 kt d'equivalent de CO₂; això és ja un 15 % de totes les emissions catalanes. Però, com dèiem, encara falten coses per comptabilitzar: les emissions associades a l'energia que fa servir la ramaderia i les vinculades al sector industrial. Quan parlem de sector industrial no estem parlant de la indústria processadora dels aliments, això vindrà després, ara estem en la fase de producció de matèries primeres ramaderes (carn, llet i ous) sense transformar. Aquí ens referim, bàsicament, a les emissions associades a la fabricació dels components que es fan servir en el sector i que, bàsicament, són els pesticides i fertilitzants.

Segons l'estudi del cicle de vida de la UE, amb dades per a l'Estat espanyol, el 5 % de totes les emissions energètiques i el 4 % de totes les emissions industrials són atribuïbles a la ramaderia. Si apliquem aquesta ràtio a Catalunya, ponderant la importància de la ramaderia catalana en el conjunt de l'Estat, obtenim que les emissions energètiques equivalen a 2.722 kt i les industrials 240 kt de CO₂-eq. Caldrà, per tant, sumar aquestes xifres a les anteriors per obtenir una imatge més exacta de les emissions de la ramaderia catalana en la seva fase productiva. Si ho fem, obtenim 9.797 kt de CO₂-eq. Això és més del doble de les emissions inicialment atribuïdes a tot el sector agroramader en les classificacions oficials NIR.

Les emissions de la producció ramadera a Catalunya representarien, doncs, el 22 % de les totals; d'aquestes, un 75 % són degudes a la producció càrnia i un 55 %, al porcí. El sector porcí, per tant, en la seva fase productiva és responsable del 12 % de totes les emissions catalanes o, per posar-ho en termes relatius, els porcs emeten igual que el 40 % de tot el sector del transport.

GRÀFIC 5 . Percentatge emissions de la fase productiva de la ramaderia catalana

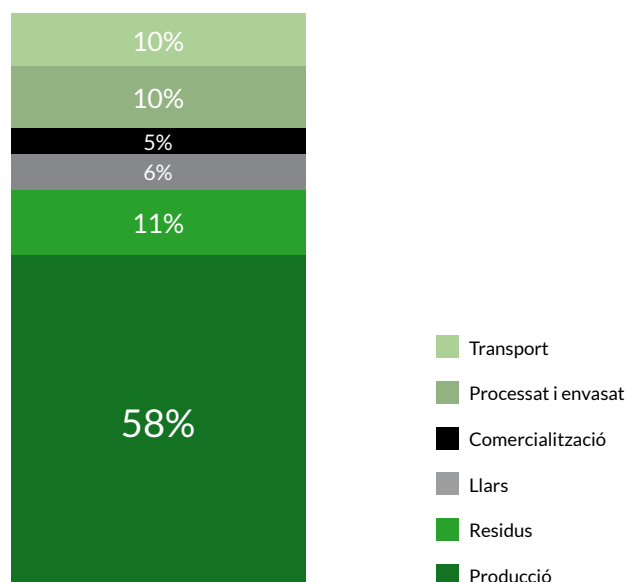
I aquesta sí que és una xifra en la qual hem corregit els animals sacrificats a Catalunya però no fabricats aquí, així com les matèries primeres d'importació.

De la granja a l'abocador

Tots aquests càlculs fan referència al que s'anomena *cradle to gate*, és a dir, el cicle de vida del producte ramader fins a la porta de sortida de la granja. Però des del moment en què un porc surt de la granja fins que arriba a casa nostra i desapareix, aparentment, en forma de residu, encara li queda un llarg camí i és un camí clarament emissor de GEH. De nou, el gran Superratón ens sobrevola i ens adverteix amb allò de *no se'n vagin encara, que n'hi ha més*.

Segons l'estudi de la RAING per a l'Estat espanyol, la fase productiva representa només el 58 % del total d'emissions de la cadena. La resta (el 42 %) correspon a les fases de processat i envasat, de comercialització, de transport, de consum i, finalment, de tractament de residus.

GRÀFIC 6 . Percentatge emissions de cada etapa generades pel sistema alimentari

Si hi afegim la resta de processos de la cadena productiva ramadera podem atribuir a la ramaderia catalana unes emissions de 17.400 kt de CO₂-eq, o el que és el mateix, **el 39% de totes les emissions catalanes**. És a dir, el sector més emissor, amb diferència, tenint en compte el cicle de vida, és el sector ramader, i, com sempre, per ramaderia ens estem referint especialment al sector carni i, més en concret, al porcí, que representa la major part d'aquestes emissions ramaderes. Així, si analitzem tota la cadena porcina (des del pinso, passant per la granja i fins als residus finals), **representen el 21 % de totes les emissions catalanes i equival a un 75 % de totes les emissions vinculades al transport**.

Aquestes xifres ens indiquen que estan molt bé i que són molt necessàries totes les polítiques que tenen com a objectiu reduir dràsticament les emissions del transport, però els porcs emeten només una mica menys que els cotxes, camions, avions o vaixells que operen a Catalunya, i no reben, ni remotament, el mateix tractament polític ni mediàtic.

El cost social de les emissions

El que hem explicat fins ara són les emissions de CO₂ equivalent, però ens ha semblat oportú afegir també el cost social monetari associat a aquestes emissions. L'OCDE²⁵ va elaborar un sistema de càlcul de l'anomenat «cost social del carboni», que no és altra cosa que el valor monetari associat al dany causat per l'emissió d'una tona addicional de diòxid de carboni. Aquest cost té en compte elements com:

- Danys a infraestructures, terrenys i hàbitats naturals per l'augment del nivell del mar.
- Efectes sobre la productivitat agrícola, tenint en compte els efectes positius i negatius sobre el rendiment dels cultius, i les respostes esperades de la producció agrícola a aquests canvis.
- Efectes sobre la salut humana.
- Danys als terrenys i infraestructures per més freqüència i severitat d'inundacions, incendis forestals i altres esdeveniments causats per canvis climàtics i patrons climàtics.
- Les conseqüències adverses dels canvis que experimenten i experimentaran els serveis que ens ofereixen els ecosistemes.

Si fem aquest càlcul per les emissions vinculades a la ramaderia industrial catalana, obtenim que el cost social climàtic total és de 700 milions d'€, el del sector carni és de 588 milions i en el cas de la indústria porcina, 380 milions. Si internalitzéssim el cost social climàtic en el total de la producció porcina catalana, els costos de producció s'incrementarien en un 30 %.

25 <https://bit.ly/3tREe75>

Emissions de la dieta mitjana a Catalunya

L'estudi realitzat per la RAING amb dades mitjanes de l'Estat espanyol també calcula les emissions associades a la dieta mitjana estatal. Així, la dieta consumida per cada persona emet 3,5 tones d'equivalent de CO₂ cada any. Això és el doble de les emissions mitjanes del transport per persona i any. Si ajustem aquestes dades al consum català obtenim que les emissions totals del que mengem a Catalunya són de 26,25 milions de tones de CO₂-eq. Recordem que son càlculs basats en l'anàlisi del cicle de vida i que aquestes emissions inclouen tant les que es produeixen directament dins el territori català com aquelles que ho fan més enllà de les nostres fronteres a través dels productes d'importació²⁶. Amb l'objectiu de poder comparar aquesta dada per fer-la més entenedora, i tenint en compte el que acabem de dir, les emissions de la dieta mitjana que es consumeix a Catalunya equivalen al 56 % de totes les emissions de l'inventari català. Més enllà de la xifra final, el que està clar és la importància majúscula de la nostra dieta en les emissions de GEH.

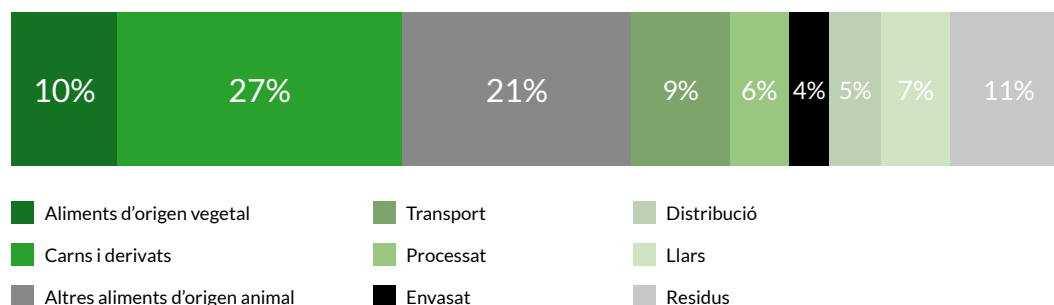
De la nostra dieta, la part més emissora, amb diferència, són els productes d'origen animal (la seva producció representa el 52 % de totes les emissions de la dieta) i en especial la carn i derivats (gairebé el 30 %). Després de la carn i els altres productes d'origen animal, tenim

la gestió dels residus alimentaris generats i el transport dels aliments. Aquests 3 elements (producció ramadera, residus alimentaris i transport d'aliments) representen el 73 % de totes les emissions de la dieta.

Això vol dir que si ajustem el consum de carn i derivats, si apostem per sistemes alimentaris locals i evitem la generació de residus alimentaris, podem reduir les emissions de la nostra dieta dràsticament. **Per exemple, si seguíssim les recomanacions de consum màxim de carn i derivats per part de l'OMS i del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, si aconseguíssim reduir un 50 % el transport d'aliments i matèries primeres alimentàries i també una reducció del 50 % dels residus alimentaris, les emissions de la nostra dieta es reduirien un 25 %, és a dir, 6.500 kt d'equivalent de CO₂ o, el que és el mateix, la meitat de totes les emissions del transport a Catalunya.**

Dit d'una altra manera: està molt bé tenir com a objectiu climàtic la reducció significativa de les emissions associades al transport, però la manera com produïm i consumim aliments té un impacte similar. Ha d'haver-hi menys cotxes, d'acord, però també (i en una magnitud similar) menys porcs, menys camions que transporten porcs o pinso o aliments envasats i menys residus alimentaris (és a dir, bàsicament menys envasos).

GRÀFIC 6 . Percentatge emissions de la dieta mitjana a Catalunya

26 En realitat, pel que fa a emissions «importades», de nou el gran factor a tenir en consideració són els pinsos necessaris per produir tota la carn i derivats carnis que consumim.

Interporc refreda el planeta?

Si entrem a la web d'Interporc és possible que patim certa confusió sobre si estem davant del web de la patronal de la carn del porc o d'una ONG ambientalista que porta aquest nom i té el rosa com a color corporatiu.

Veurem com aquesta organització es dedica a treballar pels Objectius del Desenvolupament Sostenible, a col·laborar amb les Nacions Unides, a lluitar pel benestar animal certificat, la salut alimentària, la desigualtat de gènere, lluita contra l'emergència climàtica, etc. D'entre les múltiples campanyes i eslògans que apareixen, ens centrarem en un: *Let'sstalkaboutpork*. Es tracta d'una megacampanya finançada per la UE amb 2,5 milions d'euros i que té com a objectiu "desmuntar els falsos mites sobre la producció porcina i el consum de carn de porc". És a dir, el que, en aquest document, nosaltres anomenem gatopardisme.

D'entre tots els mites que Interporc diu que vol desmuntar, no parlarem del pobles-soja fumigats a l'Argentina, ni de les comarques catalanes hipercontaminades o les persones treballadores explotades a diversos escorxadors, ens centrarem en el canvi climàtic i com la indústria porcina es promociona com un actor clau en la reducció d'emissions.

La patronal porcina ens diu que entre el anys 2005 i 2020 les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle per cada quilo de carn s'han reduït un 41 %²⁷. Segons els seus càlculs, les granges porcines de l'Estat emetien 2,2 kg de CO₂ per cada kg de carn, mentre que l'any 2020 han estat 1,3.

Com s'ha obtingut aquesta xifra tan baixa d'1,3 kg d'equivalent de CO₂ emesos per kg de carn de porc? Hem vist que tots els informes existents (que tinguin la mínima robustesa científica exigible) que han calculat les emissions estatals per kg de carn de porc multipliquen aques-

ta xifra per 2, 3 i fins a 4 vegades. Així, un dels informes més complets (Leip *et al*²⁸) xifra les emissions en 8,1; el del RAING que hem esmentat anteriorment les quantifica en 6,6; les dades que facilita FAO per a l'Estat estima les emissions en 6,8, la mateixa xifra que ens indica la Global Livestock Environmental Assessment Model²⁹; el de la UE³⁰ per a l'Estat espanyol els puja fins a 7,5; la xifra més baixa l'hem trobat al treball de Martínez Valero³¹ i la quantifica en 3,45. Aleshores, aquest 1,3 del qual fa publicitat per terra, mar i aire el sector porcí, d'on surt?

Doncs surt de dividir tota la producció de carn de porc estatal (més de 5 milions de tones) per només un factor d'emissió: la gestió dels purins. Com si tot el sector porcí no emetés més que això, com si a tota la cadena de producció porcina l'única font d'emissió fos aquesta. És una cosa semblant a si la indústria de l'automòbil decidís que per calcular les seves emissions prengué en consideració, només, les derivades de la gestió dels pneumàtics usats.

També se'ns diu que la indústria porcina ha aconseguit una reducció d'un 14,6 % de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle per la millora en la gestió de purins entre el 2006 i el 2016.

Que incideixin en aquesta qüestió no és casual perquè, si mirem l'Inventari Nacional d'Emissions, pel seu propi sistema de classificació, que no té en compte el cicle de vida dels productes, la font principal d'emissió de la indústria càrnia és, justament, la gestió dels purins/fems. Ara bé, si es busquen les xifres oficials d'emissió a l'Inventari Nacional s'observa com, en realitat, les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle per la gestió de fems/purins entre el 1990 i el 2019 (la sèrie temporal completa) s'han incrementat un 7,65%. És més, si mirem el que ha passat entre el 2010 i el 2019, les emissions no s'han reduït un 14,6% sinó que s'han incrementat un 15,56%.

27 <https://bit.ly/3rQI11Q>

28 <https://bit.ly/340cWRb>

29 <https://bit.ly/3nWTqw6> y www.fao.org/gleam/results/en/

30 <https://bit.ly/3KGXFpq>

31 <https://bit.ly/3rRaV1S>

Aleshores, com és possible que Interporc afirmi el que afirma en una campanya finançada per la UE, és a dir, per tots nosaltres? La juguesca és que aquesta reducció del 14 % en les emissions és per kg de carn produïda, però com que cada dia que passa produïm més kg, les emissions totals augmenten. Com hem vist anteriorment, en una dècada hem passat de poc més de 3 milions de tones de carn de porc produïdes a més de 5 milions el 2020, i les dades del 2021 indiquen que es tornarà a créixer.

El que fa Interporc és com si els fabricants d'automòbils diguessin que cada cotxe que fabriquen emet un 10% menys, però fabriquessin el doble de cotxes. Resultat final? Més emissions. No serveix de res millorar mínimament el procés productiu si es produeix molt més: aquesta petita millora és devorada totalment per l'allau productiva. Així, en el cas porcí, la producció de carn de porc a Espanya emet més o menys per la gestió dels purins respecte de fa 5, 10 o 15 anys? Més. Molt més.

Però això no ho és tot. Ens estem limitant a les emissions per la gestió de purins, però hem vist que aquesta és una petita part de les emissions associades a la producció càrnia en general i porcina en particular. El cap del lleó el trobem als pinsos. Tots els estudis coincideixen a assenyalar l'alimentació dels animals (els pinsos) com la font d'emissions porcines, en un percentatge que va del 50 al 70 % del total. Els purins suposen, en el millor dels casos, un 25 %.

Aleshores, de nou, si cada vegada hi ha més porcs, cada vegada hi ha més pinsos i cada vegada més emissions. Cada boca nova per alimentar (i hi ha 1,5 milions més que fa uns anys i va pujant) significa milers de tones d'emissió extra. És igual que es gestionin lleugerament millor els purins. Es menja més i es caga més, ergo s'emet molt més.

Aquest milió i mig més de porcs suposen, de fet, un increment bestial del 45 % respecte a les emissions del 2010. És a dir que la indústria porcina no emet un 14,6 % menys, sinó que emet pràcticament el doble i la magnitud és terrible perquè parlem d'uns 10 milions de tones més d'equivalent de CO₂ que fa 10 anys, tres vegades les emissions del trànsit aeri actual a l'Estat.

Llei de Canvi climàtic i objectius de reducció d'emissions

L'any 2017 es va aprovar la Llei 16/2017, de l'1 d'agost, del canvi climàtic, que és el marc normatiu que ha de guiar i definir els objectius de reducció de les emissions, així com les adaptacions a l'emergència climàtica. Posteriorment s'han desenvolupat diverses estratègies, entre les quals destaca l'Estratègia Catalana d'Adaptació al canvi climàtic 2012-2020 i l'Estratègia Catalana d'Adaptació al canvi climàtic 2021-2030, que està actualment en procés de redacció.

Si anem a buscar què es diu, tant a la Llei del canvi climàtic com a l'Estratègia actualment vigent, pel que fa a agricultura, ramaderia i alimentació, podem analitzar quines mesures s'han dissenyat per actuar sobre el greu problema d'emissions que comporta la hipertrofiada ramaderia industrial catalana, i en especial el sector porcí.

La Llei 16/2017, pel que fa al tema de la ramaderia, indica que cal avançar en:

1. La utilització progressiva de fertilitzants d'origen orgànic en substitució dels fertilitzants de síntesi química.
2. L'adequació de la dimensió de la cabanya ramadera a la capacitat de càrrega ambiental del territori i la minimització de les emissions derivades de les dejeccions ramaderes per mitjà dels diferents tipus de gestió, incloent-hi l'obtenció d'energia i d'adobs orgànics d'alt rendiment.
3. La promoció dels productes agroramaders ecològics i de proximitat per mitjà de les eines de suport que té el Govern per aconseguir una agricultura i una ramaderia que puguin desenvolupar varietats locals adaptades a les noves condicions climàtiques, i per avançar cap a un model de sobirania alimentària de qualitat altament eficient.

2. EL ROSA ÉS EL NOU COLOR DEL CEL

El primer punt fa referència a les emissions que abans hem vist dins l'epígraf «emissions industrials», i és que la fabricació de fertilitzants sintètics és una important font d'emissions, vinculada a l'obtenció de les matèries primeres per els pinsos ramaders. Si comparem les dades de fabricació de fertilitzants sintètics entre el 2010 i el 2020 veiem que, lluny de reduir-se, han augmentat un 51 %, és a dir, s'ha doblat. Per contra, els fertilitzants orgànics han reduït la seva presència en un 77 % en el mateix període³². Sembla que, en aquest punt, hem suspès.

El segon insta a adequar la dimensió de la ramaderia. Ja hem vist que any rere any el cens porcí no ha fet altra cosa que augmentar i ha assolit, l'any 2020, un rècord històric. Des de l'any 2013 i fins al 2020 el número de porcs a Catalunya ha augmentat a un ritme constant de 500 animals al dia. Tampoc sembla que en aquest apartat el que indica la Llei s'estigui aplicant.

Pel que fa al tercer punt, és cert que ha augmentat la producció ramadera en ecològic, però encara és residual en el context productiu català. Les darreres dades indiquen que hi ha unes 1.000 explotacions ramaderes ecològiques, la majoria de boví de carn, i les de producció de carn de porc són només 16³³ (per les més de 6.000 en intensiu convencional). Si mirem la quantitat de carn ecològica produïda, són unes 1.300 tones³⁴. Recordem que les de carn intensiva-convencional són més de 2 milions de tones.

També cal reconèixer que hi ha certs intents de promoure l'alimentació de proximitat per part de l'administració catalana, però degut a la manca d'objectius explícits d'increment de la producció dels sistemes alimentaris locals, ni de programes clars i detallats que incloguin compromisos de transició dels sistemes alimentaris a Catalunya, aquest tipus de producció, com en el cas de l'ecològica, segueix essent residual.

32 <https://bit.ly/3rQPXjl>

33 <https://bit.ly/348hLbi>

34 <https://bit.ly/3nWSPu9>

Això és pel que fa a la Llei. Si mirem què diu l'Estratègia Catalana d'Adaptació al canvi climàtic, observarem que Catalunya s'ha compromès a una reducció del 40 % en l'emissió de gasos amb efecte d'hivernacle l'any 2030 respecte a les del 2005. Aquest 40 % s'ha d'aconseguir amb la reducció d'un 51 % de les emissions anomenades «de la Directiva»³⁵, i un 28 % equivalent a les anomenades «emissions difuses», que inclouen l'agricultura i l'alimentació. També hi havia el compromís de reduir les emissions difuses un 15 % l'any 2020 respecte al 2005. Això significa, en termes absoluts, una emissió total de 27.691 kt de CO₂-eq dels sectors difusos per l'any 2020 i de 23.456,16 pel 2030³⁶.

Quina és la situació actual pel que fa al grau de compliment dels compromisos de reducció d'emissions?

L'any 2020 ha estat un any especial. A causa de la pandèmia provocada per la COVID-19, les emissions mundials i també les catalanes han experimentat una reducció considerable. En concret, a Catalunya l'aturada social deguda a la pandèmia ha provocat una reducció d'un 15 % en les emissions del transport, un 31 % en les emissions causades per la generació elèctrica i un descens global de les emissions de la indústria del 8 %. Tots i cada un

35 Fa referència a les emissions regulades per la Directiva 2003/87/CE del comerç de drets d'emissió i les emissions difuses. Per entendre-ho, podem classificar les emissions canalitzades o sotmeses a la directiva quan aquestes emissions es produeixen per una xemeneia o canalització. Les difuses, en canvi, són emissions no focalitzades en una canalització; per exemple, les agrícoles derivades de la gestió de purins. En àmbit normatiu i estadístic s'entén per emissions difuses com les que «inclouen les activitats no subjectes al comerç de drets d'emissió. Representen, per tant, aquells sectors menys intensius en l'ús de l'energia. Formen part d'aquesta categoria els sectors:

- Residencial, comercial i institucional
- Transport
- Agrícola i ramader
- Gestió de residus
- Gasos fluorats
- Indústria no subjecta al comerç d'emissions.»

36 <https://bit.ly/3FStWgK>

dels sectors catalans han reduït les emissions, excepte un. Les emissions que provenen de les activitats agràries i ramaderes són les úniques que s'incrementen respecte de l'any 2019³⁷. Per tant, les dades d'emissió de l'any 2020 són clarament una anomalia en la tendència general i no es poden assumir com a la demostració que els objectius de reducció s'han assolit. No hi ha hagut un canvi de sistema productiu que justifiqui que la reducció deguda a la COVID-19 es mantindrà durant aquest any 2021 i següents. Per veure on estem hem de mirar les dades de l'any 2019, doncs.

Si ho fem, veurem que l'any 2030 cal emetre un màxim de 23.400 ktn de CO₂ eq d'emissions difoses (el 28% de les emeses l'any 2005). El transport (exclòs l'aeri que correspon a emissions no difoses) va emetre l'any 2019 unes 12.500 ktn de CO₂ eq. Hem vist que la cadena alimentària ramadera (producció, transformació, transport, consum, residus) és, en l'escenari més conservador, de unes 10.900 ktn de CO₂ eq. Sumant els dos conceptes tenim 23.500 ktn, i això equival al total de les emissions que s'haurien d'emetre l'any 2030 si volem complir amb el compromís de reducció de les emissions.

Dit d'una altra manera: els dos grans sectors on s'ha d'actuar, sí o sí, per assolir la reducció d'emissions compromesa són el transport i l'alimentació d'origen animal. Hem vist que, dins del sector de la ramaderia, el principal grup emissor és el carni i, especialment, el porcí industrial. Per tant, o es redueix dràsticament el volum del sector i s'inicia un procés de reconversió productiva de la ramaderia porcina intensiva a Catalunya o els compromisos d'emissió per a l'any 2030 es veuran clarament compromesos.

---

37 <https://bit.ly/3FWTaDp>

SEGONA PART

3

DESLOCALITZACIÓ CLIMÀTICA

Com les corporacions alimentàries fan evasió climàtica

Si hi ha un tema al top de l'agenda política actual és l'emergència climàtica. En poc temps ha passat de ser un element residual del debat públic per finalment ser acceptat i assumit per les administracions fins al punt de crear ministeris específics, estratègies, plans i altres macropolítiques sota el seu paraigua. En paral·lel, les corporacions han reaccionat a aquest procés i han passat de la negació més furibunda a l'ecoblanqueig (*greenwashing*) més intens. L'alimentació, és clar, no ha escapat a aquesta dinàmica.

Com acabem de veure en l'apartat anterior, quan es parla de canvi climàtic i alimentació és fàcil tenir la sensació d'entrar en una bardissa descomunal de dades, informes, gràfiques, propostes i escenaris: que si quin sector emet més, que si per què, que si com reduir les emissions, que si els sòls agraris, que si els rots de la vaques, que si els camions que transporten els aliments quilomètrics, etc. En un esbarzer és difícil avançar i és igualment difícil veure què hi ha dintre, per això mateix és un excel·lent refugi per a diversos animals, alguns inofensius, d'altres no tant. Les corporacions alimentàries s'han amagat entre la bardissa i potser ha arribat el moment de portar-les a camp obert per observar millor el que fan.

■ Amagar-se i exhibir-se

Les corporacions agroalimentàries fan servir, en el cas del canvi climàtic, una doble estratègia que pot semblar contradictòria: d'una banda; amagar-se; de l'altra, exhibir-se. És relativament fàcil trobar dades sobre les emissions del sector agrícola o ramader (tot i que ja hem vist que sovint estan subrepresentades), però és molt difícil trobar dades sobre les emissions de les empreses agrícoles o ramaderes. Per exemple, si es busquen quins són els principals sectors responsables d'emissió de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH) en agricultura podem

3. DESLOCALITZACIÓ CLIMÀTICA

trobar, sense problemes excessius, que un d'aquests és el dels fertilitzants sintètics. El que no trobarem amb la mateixa facilitat és que una sola empresa és la responsable del 75 % de les emissions. Si mirem la ramaderia, de seguida veurem com la fermentació entèrica dels remugants (bàsicament per producció de carn bovina) és una font d'emissió important, però no que hi ha un grupet molt reduït d'empreses que controlen la producció d'aquests remugants. A través d'un magnífic treball d'escapisme, sembla que cada sector emeti en el buit, com si tots els actors econòmics implicats es repartissin equitativament les emissions. Òbviament, no és així. Darrere de cadascuna de les principals fonts d'emissió alimentària hi ha les principals empreses alimentàries, així de simple.

Aquesta és la primera part de l'estratègia: amagar-se.

Ara bé, quan no s'amaguen, s'exhibeixen. Mostren amb orgull fins a quin punt estan compromeses en la lluita contra l'emergència climàtica i publiciten per tots els canals de què disposen (també a través de l'etiquetatge i de l'envàs dels seus productes) que estan reduint significativament les emissions i que són més verdes i netes que el Fairy.

Totes dues coses (camuflatge i exhibició) formen part de l'estratègia del capitalisme verd que han posat en marxa les corporacions agroalimentàries.

■ La sinèdoque

Per poder exhibir-se i dir que els seus productes són neutres en emissions o que les han reduïdes un 80 % (per posar dos exemples de missatges), molt sovint ofereixen les dades d'una petita part del procés productiu d'aquest producte, no del total. És com assenyalar una peça d'un puzle del quadre dels gira-sols de Van Gogh i dir que és verd. La peça, efectivament, és verda però el color predominant del quadre és groc. Si analitzem totes les peces el resultat és molt diferent del que ens mostrava aquesta única peça verda.

Agafar una part pel tot és una important figura retòrica, és com quan diem tinc tres boques per alimentar. No alimentem boques sinó cossos sencers. En literatura, la sinèdoque té la seva funció, i en l'àmbit climàtic, també.

Les corporacions

Standard & Poor's (S&P) és una agència de qualificació de riscos d'inversions financeres que publica periòdicament informes que els analitzen. És considerada una de les tres agències de qualificació de crèdit més grans, juntament amb Moody's i Fitch Ratings. S'encarrega, per exemple, d'avaluar els deutes de les institucions públiques per determinar i quantificar la possibilitat de retorn de les inversions, és a dir, si podran pagar el que deuen, com i quan. Cal recordar també que S&P va tenir un paper central tant en la gestació de la crisi financera del 2008 com en l'avaluació dels deutes públics que aquesta va generar.

Resumint, que és una empresa que forma part del sector de l'especulació financera, que facilita dades i informació sobre els mercats a inversors-especuladors.

Des de fa poc, una volta els temes ambientals han emergit com a element important tant en el consum com en les polítiques públiques, S&P ha començat a avaluar els impactes ambientals de les principals empreses, per exemple, els de tres de les principals corporacions alimentàries: Danone, Nestlé i Mondelez³⁸. La lògica és que si una empresa contamina molt és un risc per a les inversions, perquè, per exemple, pot veure perjudicada la seva imatge i això afectar-ne el valor de les accions.

D'aquesta manera, S&P calcula els impactes que generen les corporacions en canvi climàtic, contaminació de sòls, aigües i aires, desforestació i alteració d'ecosistemes o la generació de residus i deixalles, per exemple. Òbviament, l'objectiu d'aquests informes no és fer denúncia d'aquestes activitats, sinó orientar la inversió

38 <https://bit.ly/35IT5N4>

perquè sàpiga on està posant els diners i quina sostenibilitat financera té aquesta corporació a mitjà termini. És a dir, compte amb invertir molts diners en empreses altament nocives amb el medi ambient perquè la cosa, socialment, està canviant i *ara ser amic del medi ambient* té recompensa.

Un dels resultats que ofereix és la ràtio dany ambiental vs. ingressos corporatius, que és un càlcul dels danys ambientals atribuïts a una empresa (en €) per cada euro d'ingressos obtinguts. Es calcula sumant els costos dels danys ambientals totals (directes de la corporació més els de la cadena de subministrament).

Si ens focalitzem en les tres empreses alimentàries abans citades, veurem com les dades d'S&P indiquen que per cada 10 euros que ingressa Nestlé en genera 23 de danys ambientals. Per cada 10 que ingressa Danone, en genera 18 de danys i, pel que fa a Mondelez, per cada 10 € d'ingressos en genera 15 de danys. Podem mirar la mateixa xifra de la manera següent: cada vegada que Danone guanya diners, hi ha un 18% d'impactes ambientals extra. El benefici empresarial d'aquestes empreses, segons aquest informe, és un molt mal negoci per al planeta i per tots els éssers vius que hi habiten, i, encara que sovint ens n'oblidem, ens hi trobem nosaltres.

Una altra dada interessant és que aquest dany ambiental, malgrat el bombardeig constant i universal dels seus missatges proambientalistes, augmenta any rere any. L'any 2015 era al voltant d'un 20% menys que avui dia.

Serveixi aquest exemple per il·lustrar la deslocalització climàtica corporativa o evasió de responsabilitats.

■ Offshore

Offshore és un terme anglès que, literalment, significa *dins el mar, allunyat de la costa, ultramar*. En l'àmbit financer, es coneix com a centres financers extraterritorials (*offshore*) els establerts en jurisdiccions amb un nivell impositiu molt baix, cosa que normalment coneixem com a paradisos fiscals. Els paradisos fiscals són un dels instruments més utilitzats per persones i empreses que practiquen l'elusió i l'evasió fiscal, que és la manera elegant de designar la pràctica de no pagar els impostos pertinents, de manera que s'eludeix la seva responsabilitat social. Si en comptes de diners parlem d'emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, el paral·lelisme resulta força evident. Les grans corporacions estan, *de facto*, en un paradís climàtic permanent amb l'avantatge que en aquest cas no cal buscar una illa o petit país on domiciliar-se, es pot fer l'evasió climàtica sense necessitat de casa. Emeten més que cap altre actor, tenen la major responsabilitat en l'emergència climàtica però aconsegueixen eludir-la políticament gràcies a l'absència de polítiques que obliguin a la reducció d'emissions de manera significativa (l'equivalent a l'absència de polítiques impositives), i socialment gràcies a l'ecoblanqueig (*greenwashing*) aclaparador que practiquen.

Així, les emissions associades a les produccions ramaderes que hem vist a l'apartat anterior, així com a la resta d'activitats vinculades, no es distribueixen homogèniament entre tots els actors de la cadena alimentària: les grans corporacions que controlen cadascun dels sectors tenen una responsabilitat, directa, molt més gran.

Deia el pensador Michel Foucault que el poder és molt més eficaç quan no és percebut com a tal, quan és indetectable. Un dels espais on es disputa més el poder és en la creació del coneixement, del saber, de la veritat. Una de les fonts de coneixement/veritat en el canvi climàtic és l'inventari oficial de cada país (NIR), i el sistema de classificació que fan de les emissions no ajuda gens a visualitzar correctament el paper de les corporacions alimentàries. Aquesta classificació ens podria servir, perfectament, per il·lustrar el tipus de poder que no es

3. DESLOCALITZACIÓ CLIMÀTICA

detecta però que condiciona les opinions, les idees, els discursos, les notícies i, en definitiva, el pensament que generem sobre el canvi climàtic i on cal actuar per reduir les emissions.

En el NIR, les emissions no es presenten per sectors econòmics (alimentació, automobilístic, construcció, telecomunicacions, financer, subministrament d'energia, etc.) utilitzant, per exemple, la Classificació Nacional d'Activitats Econòmiques (CNAE)³⁹ o altres de similars, sinó que es fa de manera poc intuïtiva i, sobretot, allunyada de com s'estructura actualment l'activitat econòmica. Per exemple, s'insisteix molt en el sector del transport, però aquesta categoria diu poc de quina activitat és responsable d'enviar o rebre els seus productes a llarga distància. Els camions i furgonetes no viatgen buits i el *transport* no és el que emet, és el *transport de coses*. Saber quines són aquestes coses és important; en cas contrari, les grans empreses que contracten el transport desapareixen de l'equació (deslocalització [*offshore*] climàtica). Si mirem què es transporta a l'Estat espanyol, veiem que el 32 % són productes agroramaders⁴⁰ (animals, pinsos, farratges, etc.); a això caldria sumar-hi el transport d'aliments processats. És més, si observem les xifres no per tona de producte transportat sinó per tona/quilòmetre⁴¹, el percentatge dels productes ramaders s'eleva al 43 % del total (això vol dir que no només és el que més es transporta en volum sinó que és el que es transporta més lluny). Si mirem tots els quilòmetres i tones transportats a l'Estat espanyol, gairebé la meitat són produc-

tes agroramaders. Afegim-hi els aliments processats i veurem la magnitud de què estem parlant.

És a dir, que si hem de mirar a algú, cal fer-ho a les empreses que fabriquen i venen pinsos (seguint amb l'exemple), que són les responsables últimes de l'emissió d'aquest transport, no tant al camió ni a l'empresa de transport.

Igual que passa amb el sector del transport passa amb la resta de sectors de la classificació NIR. Com es presenten les dades d'emissió, per tant, és un factor més dels molts que permeten l'elusió climàtica per part de les corporacions alimentàries.

Tot i així, amb paciència i reorganitzant les dades disperses en diferents categories, i utilitzant l'ACV, podem intentar calcular-ne les emissions. Les dades que es presenten a continuació s'han obtingut tenint en compte, d'una banda, les emissions d'equivalent de CO₂ associades a cada quilogram de carn o de llet (dades mitjanes per a l'Estat espanyol) i, de l'altra, la producció directa de carn o llet d'aquestes empreses (moltes tenen integrada part de la producció de carn o de llet que posteriorment comercialitzaran) més la indirecta (la quantitat de carn o llet que compren i utilitzen en els seus productes); en definitiva, la quantitat total de producte que surt de les fàbriques.

Pel que fa a la primera dada, les emissions per quilogram de carn o litre de llet, hem fet servir una mitjana dels principals estudis existents per a l'Estat espanyol i/o per a l'Europa occidental. Hem donat prioritat als informes que han tingut en compte el cicle de vida complet del producte o que han intentat incorporar als càlculs el màxim nombre d'etapes d'aquest cicle de vida. Així, les dades utilitzades procedeixen de bàsicament les fonts següents: l'IPCC⁴², FAO⁴³, el treball conjunt de GRAIN, IATP i la Fundació Heinrich Böll⁴⁴ sobre emissions en el seu apartat europeu, l'informe de la Real Academia de

---

39 <https://bit.ly/3H7aqYc>

40 <https://bit.ly/3tUw11Z>

41 És la mesura característica de trànsit del transport de càrregues, especialment al terrestre de llarga distància (ferroviari i de carretera). Se l'anomena unitat de trànsit i s'obté com el producte de les tones transportades per la distància de viatge d'aquestes tones. Per exemple, 10 tones/quilòmetre poden expressar que 10 tones han estat transportades en un recorregut d'1 quilòmetre; o que 1 (una) tona ha estat transportada 10 quilòmetres; o qualsevol combinació d'ambdues variables el producte de les quals sigui 10. Té l'avantatge de fer comparables diferents volums i distàncies. Més informació a: Tonelada-kilómetro (Transporte de mercancías) © <https://glosarios.servidor-alicante.com>

---

42 <https://bit.ly/3nVwLjO>

43 <https://bit.ly/3qW6tQm>

44 <https://bit.ly/3lyzibj>

Ingenieria⁴⁵ sobre emissions a l'Estat espanyol, els informes de Leip *et al*⁴⁶ sobre emissions a la Unió Europea en conjunt i desglossat per països, l'informe de Poor et al publicat a *Science*⁴⁷, i l'informe de la pròpia UE sobre emissions de la ramaderia per països de la Unió Europea⁴⁸, així com una revisió bibliogràfica dels principals estudis que han calculat aquestes dades per a Europa.

Pel que fa a la segona dada, s'han calculat els volums⁴⁹ de carn i llet que comercialitzen les empreses principals de cada sector. Són quantitats de carn o llet que procedeixen directament de les seves granges (en cas de disposar-ne) o bé que adquireixen i després processen i comercialitzen. De la mateixa manera que per calcular les emissions d'una empresa automobilística es poden tenir en compte les emissions derivades de la fabricació de cada peça del cotxe, les fabriqui la mateixa empresa matriu o bé les empreses subcontractades per aquesta, en el cas de les corporacions ramaderes hem assignat les emissions de la seva pròpia producció ramadera i de la que compren, transformen i venen amb el seu nom. Es tracta, per tant, d'emissions associades a les corporacions, o bé emissions que podem atribuir-los, encara que no les produeixin directament a les fàbriques.

Justificació de la responsabilitat climàtica basada en la producció alimentària final de la corporació (kg de carn o llet que comercialitza), no només les emissions derivades del procés de fabricació de l'aliment i prou.

L'article 45 de la Constitució espanyola diu:

Els poders públics vetllaran per la utilització racional de tots els recursos naturals, a fi de protegir i millorar la qualitat de

45 <https://bit.ly/32sT8FA>

46 <https://bit.ly/3rL2OUM>

47 <https://bit.ly/3FTfs9f>

48 <https://bit.ly/3FYe1q6>

49 Hem utilitzat les dades en brut, és a dir, l'equivalent en kg o litres de la primera dada que hem esmentat anteriorment; no els kg de llonganissa o de formatge, per exemple, sinó les de carn fresca o llet fresca.

la vida i defensar i restaurar el medi ambient, amb el suport de la indispensable solidaritat col·lectiva.

El Tribunal Constitucional de l'Estat aclareix que cal entendre el medi ambient en un sentit ampli, i que la seva defensa passa per «hacer frente a los fenómenos de degradación y a las amenazas de todo género que pueden comprometer la supervivencia del patrimonio natural, de las especies y, en último término, afectar negativamente a la propia calidad de vida de las personas»⁵⁰.

En aquest sentit l'emergència climàtica encaixaria plenament en el concepte legal de *medi ambient*.

A partir d'aquest article 45 s'han desplegat diverses iniciatives legislatives (Llei de prevenció i control integrats de la contaminació, Llei de participació, informació i accés a la justícia en matèria de medi ambient, Llei sobre la regulació dels residus, etc.). De totes, n'hi ha una que ens interessa especialment: la Llei 26/2007, de 23 d'octubre, de responsabilitat mediambiental.

L'objecte de la Llei 26/2007 és regular la responsabilitat dels operadors de prevenir, evitar i reparar els danys mediambientals, de conformitat amb els principis de prevenció i de «qui contamina paga». Amb això es persegueix:

- Reforçar els mecanismes de prevenció per evitar els accidents amb conseqüències perjudicials per al medi ambient.
- Assegurar la reparació de danys mediambientals derivats d'activitats econòmiques encara que aquestes s'ajustin plenament a la legalitat i que s'hagin adoptat totes les mesures preventives disponibles.
- Garantir que la prevenció i reparació de danys mediambientals és sufragada per l'operador responsable.

50 <https://bit.ly/3nVHhHR>

3. DESLOCALITZACIÓ CLIMÀTICA

La Llei obliga els operadors a posar en marxa les mesures de prevenció, evitació i reparació dels danys mediambientals que puguin provocar, per tornar els recursos danyats a l'estat en què es trobaven inicialment. La Llei cobreix els danys a les aigües, riberes marítimes, al sòl i a les espècies de flora i fauna silvestres, així com als seus hàbitats, però exclou els danys a l'aire. Independentment de si l'emergència climàtica i les emissions de GEH es considera un dany ambiental aeri, terrestre o marítim, i per tant, si estan coberts o no per aquesta llei, el que ens interessa aquí és un altre punt: la responsabilitat corporativa per danys ambientals. Allò de qui contamina paga. La figura legal clau en aquest cas és *l'operador*. La 26/2007 indica⁵¹ que operador és «qualsevol persona física o jurídica, pública o privada, que exerceixi una activitat econòmica o professional o que, en virtut de qualsevol títol, controli aquesta activitat o tingui un poder econòmic determinant sobre el funcionament tècnic».

Es pot deduir, per tant, que si una empresa té suficient poder com per determinar la manera com es produeixen els components que compra a una segona empresa, els impactes ambientals d'aquesta segona empresa poden atribuir-se a la primera i aquesta pot ser considerada des d'un punt de vista legal com l'operador responsable.

És a dir, que si, per exemple, Danone compra llet a un grup de granges i aquestes emeten un excés de gasos amb efecte d'hivernacle i això contribueix a l'emergència climàtica i als danys ambientals que se'n deriven, i Danone, com a operador final que té suficient poder sobre aquestes granges, no obliga els seus proveïdors a emetre menys, es podrien assignar aquestes emissions a l'empresa final.

Qui contamina paga, d'acord. Però qui és aquest *qui*? Segons la Llei 26/2007, tot indica que aquell que controli o tingui un poder econòmic determinant sobre aquella activitat. Les corporacions ramaderes, aquelles que produeixen la carn, la llet o els ous que consumim directament o transformats, serien, doncs, aquests *qui* i té sen-

tit, per tant, assignar les emissions dels seus proveïdors (les granges) a ells.

De la Llei 26/2007 de responsabilitat mediambiental també se n'extreu una altra proposta. En el cas que amb el redactat actual no es cobreixin les emissions de GEH, què passa amb aquest dany ambiental? No hi existeix cobertura legal? Es troba en una mena de terra de ningú legal? Potser caldria modificar aquesta Llei (o en el seu defecte redactar-ne una altra) que clarifiqui les responsabilitats climàtiques, que aclareixi qui és el *qui* del *qui emet* paga.

Si això fos així, i seguint el contingut actual de la Llei 26/2007, les corporacions ramaderes estarien obligades, des d'un punt de vista climàtic, a instaurar:

- **Mesures preventives:** aquelles adoptades com a resposta a un succés, a un acte o a una omisió que hagi suposat una amenaça imminent de dany mediambiental, amb objecte d'impedir-ne la producció o reduir al màxim aquest dany.
- **Mesures per evitar nous danys:** aquella que, ja produït un dany mediambiental, tingui per finalitat limitar o impedir majors danys mediambientals, de manera que controli, contengui o elimini els factors que han originat el dany, o que hi faci front de qualsevol altra manera.
- **I també mesures reparadores:** tota acció o conjunt d'accions, incloses les de caràcter provisional, que tingui per objecte reparar, restaurar o reemplaçar els recursos naturals i serveis de recursos naturals danyats, o facilitar una alternativa equivalent.

És a dir, s'haurien de reformular totalment les activitats dels agents alimentaris i productors per tal de reduir-ne significativament les emissions (no només les de les seves fàbriques, que també, sinó les de tots aquells punts de la cadena on actuen com a *operador*) i, a més, haurien de reparar els efectes que està tenint l'emergència climàtica sobre la societat, en la proporció que els per-
toqui.

51 <https://bit.ly/3FZolOn>

Vist tot això, amb la consideració que estem assignant les emissions a les empreses seguint aquests criteris, ara estem en condicions de mostrar les dades d'emissions de les principals empreses ramaderes amb seu a Catalunya.

■ Rànquing de les emissions corporatives alimentàries

Com dèiem anteriorment, les dades que es presenten a continuació s'han obtingut tenint en compte, d'una banda, les emissions d'equivalent de CO₂ associades a cada quilogram de carn o de llet (dades mitjanes per a l'Estat espanyol) i, de l'altra, la *producció directa* de carn o de llet d'aquestes empreses (moltes tenen integrada part de la producció de carn o de llet que posteriorment comercialitzaran) més la *indirecta* (la quantitat de carn o de llet que compren i utilitzen en els seus productes); en definitiva, la quantitat total de producte que surt de les fàbriques.

Si fem aquests càlculs, obtenim els resultats que es mostren a continuació de les empreses agroalimentàries que tenen seu al territori català.

Comencem per les empreses fabricants de pinso.

PINSOS

Les dues principals empreses fabricants de pinso a Catalunya son Vall Companys i BonÀrea Corporació (Corporació Alimentària Guissona SA). La primera produeix més de 2 milions de tones de pinso a l'any i la segona, 1,4 milions. Això equival a 2.350 kt de CO₂-eq i 1.600 respectivament. En total, aquestes dues empreses, només en la fabricació de pinso, i tenint en compte el cicle de vida, emeten 3.950 kt, que, a efectes de comparar magnituds, és una xifra equivalent a totes les emissions agrícoles de l'inventari, a la suma de les emissions del sector mineral i químic, o al 30 % de totes les emissions atribuïdes al transport a Catalunya.

TAULA 6. Emissions de Gasos d'Efecte Hivernacle associades a la fabricació de pinso

Empresa	Emissions (ktn de CO ₂ eq)	Cost social climàtic (milions d'€)
Vall Companys	2.350	94
Corporació Alimentària Guissona	1.600	64

El cost social climàtic de les dues puja fins a 160 milions d'euros (94, Vall Comanys; 64, BonÀrea). El benefici monetari de Vall Companys amb dades de l'any 2020 fou de 51 milions d'euros i el de BonÀrea, de 77; és a dir, 128 milions d'euros entre les dues.

EMPRESSES PRODUCTORES DE CARN (porcí i avicultura) I LLET amb seu a Catalunya

S'observa com el top 5 d'empreses ramaderes emissores corresponen a corporacions del sector carni i el 6è lloc és per a una del sector lacti. A efectes de poder entendre de quines magnituds estem parlant (ja hem comentat que no són xifres exactament equiparables perquè es calculen de manera diferent), hem comparat les emissions corporatives respecte a les emissions totals que apareixen en l'inventari de Catalunya. Si ho fem, veiem que les emissions de les 5 principals empreses càrnies amb seu a Catalunya equivalen al 32 % de totes les emissions catalanes (una mica més, el 33 %, si hi incorporem la principal empresa làctia). També podem veure com el top 5 d'empreses càrnies emeten més que tot el sector del transport a Catalunya.

Si focalitzem només les emissions del sector ramader, abans hem calculat aquesta dada i correspon a unes 17.500 kt de CO₂-eq. Així doncs, les 6 principals empreses serien responsables d'aproximadament el 80 % de totes les emissions del sector.

Pel que fa al cost social climàtic, a les 5 principals empreses càrnies se'ls pot atribuir un cost de 558 milions d'euros. Si hi afegim Danone, el cost social puja a 580 milions.

TAULA 7. Emissions de Gasos d'Efecte Hivernacle associades a les principals empreses càrnies i làcties

Empresa	Emissions (ktn de CO ₂ eq)	Cost social climàtic (milions d'€)
Grup Vall Companys	6.256	250
Càrniques Julià	2.414	97
BonÀrea Agrupa (Guissona)	2.412	96
Costa Brava Food	1.597	64
Casa Tarradellas	1.260	50
Danone	553	22
TOP 5 empreses càrniques	13.940	558
TOP 6 empreses (càrnies + làcties)	14.493	580
Total emissions Catalunya (segons Inventari Emissions NIR)	43.990	
% emissions TOP 5 càrnies	32%	
% emissions TOP 6 càrnies + làcties	33%	

AIXÒ NO TOCA

Quan l'expresident de la Generalitat de Catalunya li feien alguna pregunta que ell considerava que no havia de respondre deixava anar una frase: *això no toca*, i s'acabava la història.

Es una manera com una altra de silenciar els debats incòmodes. N'hi ha d'altres que tenen una connotació més funesta.

Segur que en alguna novel·la o pel·lícula sobre la màfia heu escoltat la paraula omertà. Es tracta de la llei del silenci, la norma principal que han de complir els seus membres. Sense ella res no és possible. Els seus negocis, per poder-se desenvolupar, necessiten foscor. Aquesta llei ha funcionat durant dècades quan parlem del sector porcí industrial, i, quan a inicis de l'any 2022 el ministre de consum del govern espanyol, Alberto Garzón, va obrir un intens debat mediàtic sobre les macrogranges, es van produir un parell de fenòmens interessants. El primer és el nerviosisme gama premium que li va agradar als principals actors polítics i econòmics. La inquietud però no era pel tema de les macrogranjes que es un debat perfectament controlable per part de la indústria porcina, però existia el risc que el focus es desplaçés perillosament sobre un territori que fa dècades que es troba ocult: Les macrogranges són la punta de l'iceberg d'aquest model industrial i globalitzat, però a sota hi ha més, molt més: el problema que tenim davant i del qual ningú no vol que es parli és la hipertròfia del sector porcí i carni.

El segon element interessant que va emergir del debat de les macrogranges és que un dels llocs on el ressò mediàtic de les declaracions de Garzón va estar menys intens hagi estat, justament, Catalunya.

Segurament té a veure amb el fet que som l'epicentre d'aquest sector, i un dels centres més importants d'Europa. Estem asseguts damunt una bomba de rellotgeria: el sistema agrari a Catalunya es, bàsicament, un monocultiu porcí d'exportació i aquest model no és sostenible en sentit ambiental, però tampoc ho és a nivell social ni a nivell econòmic.

AIXÒ NO TOCA

En aquest text hem intentat mostrar un d'aquests aspectes, el de l'emergència climàtica. El sector porcí català (i quan parlem de sector porcí no estem parlant de la petita producció que segueix mètodes productius agroecològics i que comercialitza en proximitat) és un dels principals emissors de gasos d'efecte hivernacle, i això forma part de *l'això no toca*, tampoc és el sector porcí així en abstracte, el sector el formen un petit grup d'empreses i aquestes són les que, en definitiva, són responsables d'aquestes emissions. Aquest és el segon *això no toca*.

Pel bé de tothom, esperem que la llei del silenci que impera a Catalunya amb aquest tema es comenci a esberlar.

comunicacion@justiciaalimentaria.org

lasmentirasquecomemos.justiciaalimentaria.org